

Om resultatet av Uruguay-runden (1986-1993) og om samtykke til ratifikasjon av
Avtale om opprettelse av Verdens Handelsorganisasjon (WTO) m.m.

Vedlegg 4

AVTALE OM OFFENTLIGE INNKJØP

INNHOLDSFORTEGNELSE

Innledning

Artikkel I	Målsetting og virkeområde
Artikkel II	Fastsettelse av kontraksverdi
Artikkel III	Nasjonal behandling og ikke-diskriminering
Artikkel IV	Opprinnelsesregler
Artikkel V	Spesiell og differensiert behandling av utviklingsland - Målsettinger - Dekningsområde - Avtalte unntak - Faglig bistand til utviklingsland - Informasjonssentra - Spesiell behandling av de minst utviklede land - Gjennomgang
Artikkel VI	Tekniske spesifikasjoner
Artikkel VII	Proseduren ved anbudsinnbydelse
Artikkel VIII	Kvalifisering av leverandører
Artikkel IX	Innbydelse til å delta i en planlagt anskaffelse
Artikkel X	Utvelgelsesprosedyrer
Artikkel XI	Tidsfrister for anbud og levering - Generelt - Frister
Artikkel XII	Anbudsdokumentasjon - Oversending av anbudsdokumentasjon fra forvaltningsenhetene
Artikkel XIII	Innsending, mottak og åpning av anbud samt tildeling av kontakter - Mottak av anbud - Åpning av anbud - Tildeling av kontrakter - Opsjonsklausuler

Artikkel XIV	Forhandling
Artikkel XV	Begrenset prosedyre
Artikkel XVI	Gjenkjøpsavtaler
Artikkel XVII	Innsyn
Artikkel XVIII	Informasjon og gransking med hensyn til etatenes plikter
Artikkel XIX	Informasjon og gjennomgang med hensyn til Partenes plikter
Artikkel XX	Klageprosedyrer - Konsultasjoner - Klage
Artikkel XXI	Institusjoner
Artikkel XXII	Konsultasjoner og tvisteløsning
Artikkel XXIII	Unntak fra avtalen
Artikkel XXIV	Sluttbestemmelser - Godkjennelse og ikrafttredelse - Tiltredelse - Overgangsordninger - Reservasjoner - Nasjonal lovgivning - Beriktigelser og endringer - Gjennomgang, forhandlinger og framtidig arbeid - Informasjonsteknologi - Endringer - Oppsigelse - Ikke-anvendelse av denne avtale mellom bestemte Parter - Merknader, bilag og vedlegg - Sekretariat - Deponering - Registrering

*Merknader***BILAG TIL AVTALEN OM OFFENTLIG ANSKAFFELSER**

Bilag I* Vedlegg 1 til 5 som definerer omfanget av avtalen

Norge - Vedlegg 1
Vedlegg 2
Vedlegg 3
Vedlegg 4
Vedlegg 5
Generelle merknader

Bilag II Publikasjoner der Partene offentliggjør kunngjøringer om planlagte anskaffelser - nr. 1 i artikkel IX, og kunngjøringer etter tildeling - nr. 1 i artikkel XVIII

Bilag III Publikasjoner der Partene årlig offentliggjør informasjon om faste lister over kvalifiserte leverandører til bruk ved selektive anbudsprosedyrer - nr. 9 i artikkel IX

Bilag IV Publikasjoner der Partene offentliggjør lover, forskrifter, rettsavgjørelser, generelle administrative avgjørelser og alle prosedyrer for offentlige anskaffelser omfattet av denne avtalen - nr. 1 i artikkel XIX

* Andre lands vedlegg under bilag I samt bilag II, III og IV fremgår av uttrykt vedlegg.

**AGREEMENT ON GOVERNMENT
PROCUREMENT**

Parties to this Agreement (hereinafter referred to as "Parties"),

Recognizing the need for an effective multilateral framework of rights and obligations with respect to laws, regulations, procedures and practices regarding government procurement with a view to achieving greater liberalization and expansion of world trade and improving the international framework for the conduct of world trade;

Recognizing that laws, regulations, procedures and practices regarding government procurement should not be prepared, adopted or applied to foreign or domestic products and services and to foreign or domestic suppliers so as to afford protection to domestic products or services or domestic suppliers and should not discriminate among foreign products or services or among foreign suppliers;

Recognizing that it is desirable to provide transparency of laws, regulations, procedures and practices regarding government procurement;

Recognizing the need to establish international procedures on notification, consultation, surveillance and dispute settlement with a view to ensuring a fair, prompt and effective enforcement of the international provisions on government procurement and to maintain the balance of rights and obligations at the highest possible level;

Recognizing the need to take into account the development, financial and trade needs of developing countries, in particular the least-developed countries;

Desiring, in accordance with paragraph 6(b) of Article IX of the Agreement on Government Procurement done on 12 April 1979, as amended on 2 February 1987, to broaden and improve the Agreement on the basis of mutual reciprocity and to expand the coverage of the Agreement to include service contracts;

Desiring to encourage acceptance of and accession to this Agreement by governments not party to it;

Having undertaken further negotiations in pursuance of these objectives;

Hereby agree as follows:

Article I
Scope and Coverage

1. This Agreement applies to any law, regulation, procedure or practice regarding any

**AVTALE OM
OFFENTLIGE INNKJØP**

Partene i denne Avtale (heretter kalt «Partene»), som anerkjenner behovet for en effektiv multilateral ramme av rettigheter og plikter med hensyn til lover, forskrifter, prosedyrer og praksis for offentlige anskaffelser med sikte på å skape en mer liberal og mer omfattende verdenshandel og bedre den internasjonale rammen for verdens handelssamkvem;

som anerkjenner at lover, forskrifter, prosedyrer og praksis for offentlige anskaffelser ikke bør forberedes, vedtas eller anvendes på utenlandske eller innenlandske varer og tjenester og på utenlandske eller innenlandske leverandører for å beskytte innenlandske varer eller tjenester eller innenlandske leverandører, og at de ikke bør diskriminere mellom utenlandske varer eller tjenester, eller mellom utenlandske leverandører;

som anerkjenner at det er ønskelig å skape klarhet i lover, forskrifter, prosedyrer og praksis for offentlige anskaffelser;

som anerkjenner behovet for å skape internasjonale prosedyrer for underretning, konsultasjoner, overvåking og tvisteløsning for sikre en rettferdig, rask og effektiv håndheving av de internasjonale bestemmelsene om offentlige anskaffelser, og å opprettholde balansen mellom rettigheter og plikter på høyest mulig nivå;

som anerkjenner behovet for å ta i betraktning finansielle, utviklings- og handelsmessige behov i utviklingsland, særlig i de minst utviklede landene;

som ønsker å utvide og forbedre avtalen på gjensidig grunnlag og å gi avtalen et bredere virkeområde slik at den omfatter servicekontrakter i samsvar med nr. 6 bokstav b) i artikkel IX i Avtale om offentlige anskaffelser utferdiget 12. april 1979, sist endret 2. februar 1987;

som ønsker å oppmuntre regjeringer som ikke er Part i avtalen til å godkjenne og tiltre den;

som har gjennomført nye forhandlinger for å nå disse målsettingene;

er hermed blitt enige om følgende:

Artikkel I
Målsetting og virkeområde

1. Denne Avtalen gjelder alle lover, forskrifter og prosedyrer eller all praksis knyttet til

procurement by entities covered by this Agreement, as specified in Appendix I.¹

2. This Agreement applies to procurement by any contractual means, including through such methods as purchase or as lease, rental or hire purchase, with or without an option to buy, including any combination of products and services.

3. Where entities, in the context of procurement covered under this Agreement, require enterprises not included in Appendix I to award contracts in accordance with particular requirements, Article III shall apply *mutatis mutandis* to such requirements.

4. This Agreement applies to any procurement contract of a value of not less than the relevant threshold specified in Appendix I.

Article II

Valuation of Contracts

1. The following provisions shall apply in determining the value of contracts² for purposes of implementing this Agreement.

2. Valuation shall take into account all forms of remuneration, including any premiums, fees, commissions and interest receivable.

3. The selection of the valuation method by the entity shall not be used, nor shall any procurement requirement be divided, with the intention of avoiding the application of this Agreement.

4. If an individual requirement for a procurement results in the award of more than one contract, or in contracts being awarded in separate parts, the basis for valuation shall be either:

- (a) the actual value of similar recurring contracts concluded over the previous fiscal year or 12 months adjusted, where possible, for anticipated changes in quantity and value over the subsequent 12 months; or

¹ For each Party, Appendix I is divided into five Annexes:

- Annex 1 contains central government entities.
- Annex 2 contains sub-central government entities.
- Annex 3 contains all other entities that procure in accordance with the provisions of this Agreement.
- Annex 4 specifies services, whether listed positively or negatively, covered by this Agreement.
- Annex 5 specifies covered construction services. Relevant thresholds are specified in each Party's Annexes.

² This Agreement shall apply to any procurement contract for which the contract value is estimated to equal or exceed the threshold at the time of publication of the notice in accordance with Article IX.

anskaffelser foretatt av de etater som omfattes av denne avtale, slik det er fastsatt i bilag I.¹

2. Denne Avtalen gjelder anskaffelser ved alle kontraktsmidler, herunder slike metoder som kjøp eller leasing, leie eller kjøp på avbetaling, med eller uten kjøpsopsjon, herunder alle kombinasjoner av varer og tjenester.

3. Dersom etater i forbindelse med anskaffelser omfattes av denne Avtale, krever at foretak som ikke er oppført i bilag I, skal tildele kontrakter i samsvar med særskilte krav, skal artikkel III med de nødvendige endringer få anvendelse på slike krav.

4. Denne Avtale får anvendelse på alle kontrakter om anskaffelser med en verdi som minst tilsvarende den relevante terskelverdi fastsatt i bilag I.

Artikkel II

Fastsettelse av kontraktsverdi

1. Følgende bestemmelser får anvendelse ved fastsettelse av kontraktsverdier² for det formål å gjennomføre denne Avtale.

2. Fastsettelse av verdi skal ta i betraktning alle former for vederlag, herunder premier, gebyrer, provisjoner og renteinntekt.

3. Staten skal ikke velge metode for verdi-fastsettelse i den hensikt å unngå at denne avtale kommer til anvendelse, og anskaffelsesbehov skal heller ikke deles opp med samme formål.

4. Dersom et individuelt behov for en anskaffelse fører til at mer enn én kontrakt tildeles, eller til at kontrakter tildeles i adskilte deler, skal grunnlaget for verdifastsettelsen være enten

- a) den reelle verdien av lignende periodiske kontrakter sluttet i løpet av det siste budsjettåret eller de siste 12 måneder, justert om nødvendig for forventede endringer i mengde og verdi i løpet av de følgende 12 måneder, eller

¹ Bilag I er inndelt i fem vedlegg:

- Vedlegg 1 inneholder sentrale offentlige etater
- Vedlegg 2 inneholder regionale og lokale offentlige etater
- Vedlegg 3 inneholder alle andre anskaffende etater i samsvar med bestemmelsene i denne avtalen.
- Vedlegg 4 fastsetter hvilke tjenester som er omfattet av denne avtalen, enten de er oppført positivt eller negativt.
- Vedlegg 5 fastsetter omfattede bygningstjenester. Relevante terskler er fastsatt i hver Parts vedlegg.

² Denne Avtale får anvendelse på alle anskaffelseskontrakter hvor kontraktsverdien er anslått til å være lik eller høyere enn terskelen på det tidspunkt kunngjøringen offentliggjøres i samsvar med artikkel IX.

- (b) the estimated value of recurring contracts in the fiscal year or 12 months subsequent to the initial contract.

5. In cases of contracts for the lease, rental or hire purchase of products or services, or in the case of contracts which do not specify a total price, the basis for valuation shall be:

- (a) in the case of fixed-term contracts, where their term is 12 months or less, the total contract value for their duration, or, where their term exceeds 12 months, their total value including the estimated residual value;
- (b) in the case of contracts for an indefinite period, the monthly instalment multiplied by 48.
- If there is any doubt, the second basis for valuation, namely (b), is to be used.

6. In cases where an intended procurement specifies the need for option clauses, the basis for valuation shall be the total value of the maximum permissible procurement, inclusive of optional purchases.

Article III

National Treatment and Non-discrimination

1. With respect to all laws, regulations, procedures and practices regarding government procurement covered by this Agreement, each Party shall provide immediately and unconditionally to the products, services and suppliers of other Parties offering products or services of the Parties, treatment no less favourable than:

- (a) that accorded to domestic products, services and suppliers; and
- (b) that accorded to products, services and suppliers of any other Party.

2. With respect to all laws, regulations, procedures and practices regarding government procurement covered by this Agreement, each Party shall ensure:

- (a) that its entities shall not treat a locally-established supplier less favourably than another locally-established supplier on the basis of degree of foreign affiliation or ownership; and
- (b) that its entities shall not discriminate against locally-established suppliers on the basis of the country of production of the good or service being supplied, provided that the country of production is a Party to the Agreement in accordance with the provisions of Article IV.

- b) den anslåtte verdien av periodiske kontrakter i løpet av budsjettåret eller de følgende 12 månedene etter den første kontrakten.

5. Når det gjelder kontrakter for leasing, leie eller avbetaling, eller når det gjelder kontrakter hvor det ikke er fastsatt en samlet pris, skal grunnlaget for verdifastsettelsen

- a) for tidsbestemte kontrakter med en varighet på tolv måneder eller mindre være den samlede kontraktsverdien for kontraktens løpetid, eller for kontrakter med en varighet på over tolv måneder kontraktens totale verdi inklusive den antatte bokførte restverdi,
- b) for tidsubestemte kontrakter være den månedlige rate multiplisert med 48.
- I tvilstilfeller skal det andre grunnlaget for verdifastsettelsen definert under bokstav b) komme til anvendelse.

6. Dersom en planlagt anskaffelse fastsetter behov for opsjonsklausuler, skal grunnlaget for verdifastsettelsen være den samlede verdien av den største tillatte anskaffelsen, herunder kjøp med opsjonsrett.

Artikkel III

Nasjonal behandling og ikke-diskriminering

1. Partene skal med hensyn til alle lover, forskrifter, prosedyrer og all praksis knyttet til offentlige anskaffelser omfattet av denne Avtale øyeblikkelig og uten forbehold sørge for at varer, tjenester og leverandører fra andre Parter som tilbyr varer eller tjenester fra Partene, får en behandling som ikke er mindre gunstig enn

- a) den som gis innenlandske varer, tjenester og leverandører, og
- b) den som gis varer, tjenester og leverandører fra enhver annen Part.

2. Når det gjelder alle lover, forskrifter, prosedyrer og all praksis knyttet til offentlige anskaffelser omfattet av denne Avtale, skal hver Part sørge for at

- a) deres etater ikke skal behandle en lokal leverandør mindre gunstig enn en annen lokal leverandør på grunnlag av grad av utenlandsk tilknytning eller eierskap, og
- b) deres etater ikke skal diskriminere mot lokale leverandører på grunnlag av produksjonslandet for den vare eller tjeneste som leveres, forutsatt at produksjonslandet er Part i Avtalen i samsvar med bestemmelsene i artikkel IV.

3. The provisions of paragraphs 1 and 2 shall not apply to customs duties and charges of any kind imposed on or in connection with importation, the method of levying such duties and charges, other import regulations and formalities, and measures affecting trade in services other than laws, regulations, procedures and practices regarding government procurement covered by this Agreement.

Article IV Rules of Origin

1. A Party shall not apply rules of origin to products or services imported or supplied for purposes of government procurement covered by this Agreement from other Parties, which are different from the rules of origin applied in the normal course of trade and at the time of the transaction in question to imports or supplies of the same products or services from the same Parties.

2. Following the conclusion of the work programme for the harmonization of rules of origin for goods to be undertaken under the Agreement on Rules of Origin in Annex 1A of the Agreement Establishing the World Trade Organization (hereinafter referred to as "WTO Agreement") and negotiations regarding trade in services, Parties shall take the results of that work programme and those negotiations into account in amending paragraph 1 as appropriate.

Article V Special and Differential Treatment for Developing Countries

Objectives

1. Parties shall, in the implementation and administration of this Agreement, through the provisions set out in this Article, duly take into account the development, financial and trade needs of developing countries, in particular least-developed countries, in their need to:

- (a) safeguard their balance-of-payments position and ensure a level of reserves adequate for the implementation of programmes of economic development;
- (b) promote the establishment or development of domestic industries including the development of small-scale and cottage industries in rural or backward areas; and economic development of other sectors of the economy;
- (c) support industrial units so long as they are wholly or substantially dependent on government procurement; and

3. Bestemmelsene i nr. 1 og 2 skal ikke få anvendelse på toll og avgifter av noe slag pålagt eller tilknyttet import, metoden for ilegelse av slik toll eller slike avgifter, andre importbestemmelser og -formaliteter, samt andre tiltak som berører handel med tjenester, enn lover, forskrifter, prosedyrer og praksis for offentlige anskaffelser omfattet av denne avtale.

Artikkel IV Opprinnelsesregler

1. En Part skal ikke anvende opprinnelsesregler på varer eller tjenester importert eller levert fra andre Parter med sikte på offentlige anskaffelser omfattet av denne Avtale, dersom disse skiller seg fra opprinnelsesreglene anvendt i normalt handelssamkvem og på samme tid som den aktuelle transaksjonen på import eller leveranser av de samme varer eller tjenester fra samme Parter.

2. Etter avslutningen av arbeidsprogrammet for harmonisering av opprinnelsesregler for varer, som skal gjennomføres etter Avtale om opprinnelsesregler i bilag 1A i Avtalen som oppretter verdens handelsorganisasjon (heretter «WTO-avtalen»), og forhandlingene om handel med tjenester, skal Partene ta resultatene fra dette arbeidsprogrammet og disse forhandlingene i betraktning ved eventuell endring av nr. 1.

Artikkel V Spesiell og differensiert behandling av utviklingsland

Målsettinger

1. Ved gjennomføringen og forvaltningen av denne Avtale skal Partene ved hjelp av bestemmelsene fastsatt i denne artikkel ta tilbørlig hensyn til utviklingslandenes finansielle, utviklings- og handelsmessige behov, og særlig de minst utviklede landenes, når det gjelder deres behov for å

- a) trygge sin betalingsbalanse og sikre at reserveholdes på et nivå som tillater gjennomføringen av programmer for økonomisk utvikling,
- b) fremme etablering eller utvikling av innenlandsk industri, herunder utvikling av små-industri og håndverk på landsbygden eller i tilbakeliggende strøk, samt økonomisk utvikling av andre sektorer av økonomien,
- c) støtte industribedrifter så lenge de helt eller i betydelig grad er avhengige av offentlige anskaffelser, og

(d) encourage their economic development through regional or global arrangements among developing countries presented to the Ministerial Conference of the World Trade Organization (hereinafter referred to as the "WTO") and not disapproved by it.

2. Consistently with the provisions of this Agreement, each Party shall, in the preparation and application of laws, regulations and procedures affecting government procurement, facilitate increased imports from developing countries, bearing in mind the special problems of least-developed countries and of those countries at low stages of economic development.

Coverage

3. With a view to ensuring that developing countries are able to adhere to this Agreement on terms consistent with their development, financial and trade needs, the objectives listed in paragraph 1 shall be duly taken into account in the course of negotiations with respect to the procurement of developing countries to be covered by the provisions of this Agreement. Developed countries, in the preparation of their coverage lists under the provisions of this Agreement, shall endeavour to include entities procuring products and services of export interest to developing countries.

Agreed Exclusions

4. A developing country may negotiate with other participants in negotiations under this Agreement mutually acceptable exclusions from the rules on national treatment with respect to certain entities, products or services that are included in its coverage lists, having regard to the particular circumstances of each case. In such negotiations, the considerations mentioned in subparagraphs 1(a) through 1(c) shall be duly taken into account. A developing country participating in regional or global arrangements among developing countries referred to in subparagraph 1(d) may also negotiate exclusions to its lists, having regard to the particular circumstances of each case, taking into account, *inter alia*, the provisions on government procurement provided for in the regional or global arrangements concerned and, in particular, products or services which may be subject to common industrial development programmes.

5. After entry into force of this Agreement, a developing country Party may modify its coverage lists in accordance with the provisions

d) stimulere deres økonomiske utvikling gjennom regionale eller globale ordninger mellom utviklingsland forelagt for Ministerkonferansen for verdens handelsorganisasjon (heretter «WTO») og ikke forkastet av den.

2. I samsvar med bestemmelsene i denne Avtale skal Partene ved utforming og anvendelse av lover, forskrifter og prosedyrer i forbindelse med offentlige anskaffelser gjøre det lettere å øke importen fra utviklingsland idet det tas hensyn til de særskilte problemer i de minst utviklede landene og i de land som befinner seg på et lavt økonomisk utviklingsnivå.

Dekningsområde

3. For å gjøre det mulig for utviklingslandene å slutte seg til denne Avtale på betingelser som er i samsvar med deres finansielle, utviklings- og handelsmessige behov, skal det tas tilbørlig hensyn til målsettingene i nr. 1 under forhandlinger om hvilke anskaffelser foretatt av utviklingsland som skal omfattes av bestemmelsene i denne Avtale. Industriland skal ved utarbeidelsen av sine dekningslister over etater som faller inn under bestemmelsene i denne avtale, søke å inkludere etater som kjøper varer og tjenester av eksportinteresse for utviklingsland.

Avtalte unntak

4. Et utviklingsland kan med andre deltakere i forhandlinger basert på denne Avtale forhandle seg fram til gjensidig akseptable unntak fra reglene om nasjonal behandling når det gjelder visse etater, varer eller tjenester omfattet av dets dekningslister, idet det tas hensyn til særlige omstendigheter i hvert enkelt tilfelle. I slike forhandlinger skal det tas tilbørlig hensyn til betraktningene i nr. 1 bokstav a) til nr. 1 bokstav c) ovenfor. Et utviklingsland som deltar i regionale eller globale ordninger mellom utviklingsland nevnt i nr. 1 bokstav d) ovenfor, kan også forhandle seg fram til unntak fra sine lister ut fra hensynet til særlige omstendigheter i hvert enkelt tilfelle, og blant annet bestemmelsene om offentlige anskaffelser fastsatt i de regionale og globale ordningene som er berørt, og særlig varer eller tjenester som kan bli gjenstand for felles programmer for industriell utvikling.

5. Etter at denne Avtale er trådt i kraft, kan et utviklingsland endre sine dekningslister i samsvar med bestemmelsene om endring av

for modification of such lists contained in paragraph 6 of Article XXIV, having regard to its development, financial and trade needs, or may request the Committee on Government Procurement (hereinafter referred to as "the Committee") to grant exclusions from the rules on national treatment for certain entities, products or services that are included in its coverage lists, having regard to the particular circumstances of each case and taking duly into account the provisions of subparagraphs 1(a) through 1(c). After entry into force of this Agreement, a developing country Party may also request the Committee to grant exclusions for certain entities, products or services that are included in its coverage lists in the light of its participation in regional or global arrangements among developing countries, having regard to the particular circumstances of each case and taking duly into account the provisions of subparagraph 1(d). Each request to the Committee by a developing country Party relating to modification of a list shall be accompanied by documentation relevant to the request or by such information as may be necessary for consideration of the matter.

6. Paragraphs 4 and 5 shall apply *mutatis mutandis* to developing countries acceding to this Agreement after its entry into force.

7. Such agreed exclusions as mentioned in paragraphs 4, 5 and 6 shall be subject to review in accordance with the provisions of paragraph 14 below.

Technical Assistance for Developing Country Parties

8. Each developed country Party shall, upon request, provide all technical assistance which it may deem appropriate to developing country Parties in resolving their problems in the field of government procurement.

9. This assistance, which shall be provided on the basis of non-discrimination among developing country Parties, shall relate, *inter alia*, to:

- the solution of particular technical problems relating to the award of a specific contract; and
- any other problem which the Party making the request and another Party agree to deal with in the context of this assistance.

10. Technical assistance referred to in paragraphs 8 and 9 would include translation of qualification documentation and tenders made by suppliers of developing country Parties into an official language of the WTO designated by the entity, unless developed country Parties deem translation to be burdensome, and in

sluke lister i nr. 6 i artikkel XXIV ut fra hensynet til dets finansielle, utviklings- og handelsmessige behov, eller det kan anmode Komitéen for offentlige anskaffelser (heretter «Komitéen») om å gi unntak fra reglene for nasjonal behandling for visse etater, varer eller tjenester som er oppført på dekningslistene ut fra hensynet til særlige omstendigheter i hvert enkelt tilfelle og idet det tas tilbørlig hensyn til bestemmelsene i nr. 1 bokstav a) til nr. 1 bokstav c). Etter at denne avtale er trådt i kraft, kan et utviklingsland som er Part, også anmode Komitéen om å gi unntak for visse etater, varer eller tjenester som står oppført på dets dekningslister i lys av dets deltakelse i regionale eller globale ordninger mellom utviklingsland ut fra hensynet til de særlige omstendigheter i hvert enkelt tilfelle og idet det tas tilbørlig hensyn til bestemmelsene i nr. 1 bokstav d). Hver anmodning til Komitéen fra et utviklingsland som er Part, om endring av en liste skal ledsages av dokumentasjon som er relevant for anmodningen, eller av slike opplysninger som kan være nødvendige for å vurdere saken.

6. Nr. 4 og 5 får med de nødvendige endringer tilsvarende anvendelse på utviklingsland som tiltrer denne Avtale etter at den er trådt i kraft.

7. Slike avtalte unntak som er nevnt i nr. 4, 5 og 6 skal være gjenstand for gransking i samsvar med bestemmelsene i nr. 14 nedenfor.

Faglig bistand til utviklingsland som er Parter i denne avtale

8. Industriland som er Parter, skal på anmodning gi utviklingsland som er Parter, all faglig bistand som måtte anses nødvendig for å løse deres problemer på området offentlige anskaffelser.

9. Denne bistanden, som skal gis på ikke-diskriminerende grunnlag mellom utviklingsland som er Parter, skal blant annet ha tilknytning til

- løsningen av særlige faglige problemer knyttet til tildeling av en bestemt kontrakt,
- ethvert annet problem som den anmodende Part og en annen Part samtykker i å behandle innenfor rammen av denne bistand.

10. Faglig bistand nevnt i nr. 8 og 9 vil eventuelt omfatte oversettelse av kvalifikasjonsdokumentasjon og anbud fra leverandører i utviklingsland som er Parter, til et av de offisielle WTO-språkene angitt av etaten, med mindre de industrilandene som er Parter, anser oversettelse som belastende, og i så fall

that case explanation shall be given to developing country Parties upon their request addressed either to the developed country Parties or to their entities.

Information Centres

11. Developed country Parties shall establish, individually or jointly, information centres to respond to reasonable requests from developing country Parties for information relating to, *inter alia*, laws, regulations, procedures and practices regarding government procurement, notices about intended procurements which have been published, addresses of the entities covered by this Agreement, and the nature and volume of products or services procured or to be procured, including available information about future tenders. The Committee may also set up an information centre.

Special Treatment for Least-Developed Countries

12. Having regard to paragraph 6 of the Decision of the CONTRACTING PARTIES to GATT 1947 of 28 November 1979 on Differential and More Favourable Treatment, Reciprocity and Fuller Participation of Developing Countries (BISD 26S/203-205), special treatment shall be granted to least-developed country Parties and to the suppliers in those Parties with respect to products or services originating in those Parties, in the context of any general or specific measures in favour of developing country Parties. A Party may also grant the benefits of this Agreement to suppliers in least-developed countries which are not Parties, with respect to products or services originating in those countries.

13. Each developed country Party shall, upon request, provide assistance which it may deem appropriate to potential tenderers in least-developed countries in submitting their tenders and selecting the products or services which are likely to be of interest to its entities as well as to suppliers in least developed countries, and likewise assist them to comply with technical regulations and standards relating to products or services which are the subject of the intended procurement.

Review

14. The Committee shall review annually the operation and effectiveness of this Article and, after each three years of its operation on the basis of reports to be submitted by Parties, shall carry out a major review in order to evaluate its effects. As part of the three-yearly re-

skal utviklingslandene få en forklaring på anmodning stilet enten til industrilandene eller til deres etater.

Informasjonssentra

11. Industriland som er Parter, skal enkeltvis eller i fellesskap opprette informasjonssentra som skal svare på rimelige forespørsler fra utviklingsland som er Parter, om blant annet lover, forskrifter, prosedyrer og praksis knyttet til offentlige anskaffelser, offentliggjorte kunngjøringer om planlagte anskaffelser, adresser til etater som omfattes av denne Avtale, samt arten og mengden av varer eller tjenester som er anskaffet eller skal anskaffes, herunder tilgjengelige opplysninger om fremtidige anbudsinnbydelser. Komitéen kan også opprette et informasjonssenter.

Spesiell behandling av de minst utviklede land

12. Under henvisning til nr. 6 i Vedtak til DE KONTRAHERENDE PARTER til GATT 1947 av 29. november 1979 om differensiert og fordelaktig behandling, gjensidighet og større deltakelse av utviklingsland (BISD 26S/203-205), skal de minst utviklede landene som er Parter, samt leverandører fra disse Partene, gis særlig behandling når det gjelder varer og tjenester med opprinnelse hos disse Partene, innenfor rammen av alle generelle eller særskilte tiltak til fordel for utviklingsland som er Parter. En Part kan også la leverandører i de minst utviklede landene som ikke er Parter, nyte godt av fordelene i denne Avtale med hensyn til varer eller tjenester som har opprinnelse i disse landene.

13. Hvert industriland som er Part, skal på anmodning gi den bistand som anses rimelig, til mulige anbydere i de minst utviklede landene ved innsending av deres anbud og valg av varer eller tjenester som antas å være av interesse for dets etater, så vel som for leverandører i de minst utviklede landene, og likeledes hjelpe dem å oppfylle tekniske forskrifter og standarder for de varer eller tjenester som den planlagte anskaffelsen omfatter.

Gjennomgang

14. Komitéen skal hvert år gjennomgå denne artikkels anvendelse og effektivitet, og skal etter hvert tredje år den har vært i bruk, foreta en omfattende gjennomgang på grunnlag av rapporter lagt fram av Partene for å vurdere dens virkning. Som en del av gjennomgangene

views and with a view to achieving the maximum implementation of the provisions of this Agreement, including in particular Article III, and having regard to the development, financial and trade situation of the developing countries concerned, the Committee shall examine whether exclusions provided for in accordance with the provisions of paragraphs 4 through 6 of this Article shall be modified or extended.

15. In the course of further rounds of negotiations in accordance with the provisions of paragraph 7 of Article XXIV, each developing country Party shall give consideration to the possibility of enlarging its coverage lists, having regard to its economic, financial and trade situation.

Article VI Technical Specifications

1. Technical specifications laying down the characteristics of the products or services to be procured, such as quality, performance, safety and dimensions, symbols, terminology, packaging, marking and labelling, or the processes and methods for their production and requirements relating to conformity assessment procedures prescribed by procuring entities, shall not be prepared, adopted or applied with a view to, or with the effect of, creating unnecessary obstacles to international trade.

2. Technical specifications prescribed by procuring entities shall, where appropriate:

- (a) be in terms of performance rather than design or descriptive characteristics; and
- (b) be based on international standards, where such exist; otherwise, on national technical regulations³, recognized national standards⁴, or building codes.

3. There shall be no requirement or reference to a particular trademark or trade name,

³ For the purpose of this Agreement, a technical regulation is a document which lays down characteristics of a product or a service or their related processes and production methods, including the applicable administrative provisions, with which compliance is mandatory. It may also include or deal exclusively with terminology, symbols, packaging, marking or labelling requirements as they apply to a product, service, process or production method.

⁴ For the purpose of this Agreement, a standard is a document approved by a recognized body, that provides, for common and repeated use, rules, guidelines or characteristics for products or services or related processes and production methods, with which compliance is not mandatory. It may also include or deal exclusively with terminology, symbols, packaging, marking or labelling requirements as they apply to a product, service, process or production method.

hver tredje år og for å oppnå best mulig gjennomføring av bestemmelsene i denne Avtale, herunder særlig artikkel III, og ut fra hensynet til vedkommende utviklingslands finansielle, utviklings- og handelsmessige situasjon, skal Komitéen undersøke om unntakene fastsatt i samsvar med bestemmelsene i nr. 4 til 6 i denne artikkel skal endres eller utvides.

15. I løpet av flere forhandlingsrunder i samsvar med bestemmelsene i nr. 7 i artikkel XXIV skal hvert utviklingsland som er Part, vurdere muligheten av å utvide sine dekningslister ut fra hensynet til sin økonomiske, finansielle og handelsmessige situasjon.

Artikkel VI Tekniske spesifikasjoner

1. Tekniske spesifikasjoner som fastsetter egenskapene til varer eller tjenester som skal anskaffes, slik som kvalitet, ytelse, sikkerhet og dimensjoner, symboler, terminologi, emballasje, merking og etikettering, eller prosesser og metoder brukt i produksjonen, samt krav til prosedyrer for samsvarsvurdering fastsatt av anskaffende etater, skal ikke utformes, vedtas eller anvendes med sikte på å skape unødvendige hindringer for internasjonal handel, eller med en slik virkning til følge.

2. Tekniske spesifikasjoner fastsatt av anskaffende etater, skal eventuelt

- a) være uttrykt i ytelse snarere enn i utforming eller beskrivende egenskaper, og
- b) være basert på internasjonale standarder der slike finnes; ellers på nasjonale tekniske forskrifter³, anerkjente nasjonale standarder⁴ eller byggeforskrifter.

3. Det skal ikke være noen krav eller henvisning til et bestemt varemerke eller handels-

³ I denne Avtale er en teknisk forskrift et dokument som fastsetter egenskapene til en vare eller tjeneste eller de prosesser eller produksjonsmetoder som er knyttet til denne, herunder gjeldende administrative bestemmelser som det er plikt til å overholde. Den kan også omfatte eller utelukkende behandle krav til terminologi, symboler, emballasje, merking eller etikettering slik de får anvendelse på en vare, tjeneste, prosess eller produksjonsmetode.

⁴ I denne Avtale er en standard et dokument godkjent av et anerkjent organ som til allmen og gjentatt bruk fastsetter regler, retningslinjer eller egenskaper for varer eller tjenester eller tilknyttede prosesser og produksjonsmetoder, som det er plikt til å overholde. Den kan også omfatte eller utelukkende behandle krav til terminologi, symboler, emballasje, merking eller etikettering slik de får anvendelse på en vare, tjeneste, prosess eller produksjonsmetode.

patent, design or type, specific origin, producer or supplier, unless there is no sufficiently precise or intelligible way of describing the procurement requirements and provided that words such as "or equivalent" are included in the tender documentation.

4. Entities shall not seek or accept, in a manner which would have the effect of precluding competition, advice which may be used in the preparation of specifications for a specific procurement from a firm that may have a commercial interest in the procurement.

Article VII Tendering Procedures

1. Each Party shall ensure that the tendering procedures of its entities are applied in a nondiscriminatory manner and are consistent with the provisions contained in Articles VII through XVI.

2. Entities shall not provide to any supplier information with regard to a specific procurement in a manner which would have the effect of precluding competition.

3. For the purposes of this Agreement:

- (a) Open tendering procedures are those procedures under which all interested suppliers may submit a tender.
- (b) Selective tendering procedures are those procedures under which, consistent with paragraph 3 of Article X and other relevant provisions of this Agreement, those suppliers invited to do so by the entity may submit a tender.
- (c) Limited tendering procedures are those procedures where the entity contacts suppliers individually, only under the conditions specified in Article XV.

Article VIII Qualification of Suppliers

In the process of qualifying suppliers, entities shall not discriminate among suppliers of other Parties or between domestic suppliers and suppliers of other Parties. Qualification procedures shall be consistent with the following:

- (a) any conditions for participation in tendering procedures shall be published in adequate time to enable interested suppliers to initiate and, to the extent that it is compatible with efficient operation of the procurement process, complete the qualification procedures;
- (b) any conditions for participation in tendering procedures shall be limited to those which are essential to ensure the firm's capability to fulfil the contract in question.

navn, patent, utforming eller type, særskilt opprinnelse, produsent eller leverandør, med mindre det ikke finnes en tilstrekkelig presis eller forståelig måte å beskrive kravene til varen på, og forutsatt at ord som «eller tilsvarende» er tatt med i anbudsgrunnlaget.

4. Etater skal ikke på en slike måte at det kunne hindre konkurranse, søke eller motta råd som kan bli brukt under utarbeidelsen av spesifikasjoner for en bestemt anskaffelse fra et selskap som kan ha kommersiell interesse av anskaffelsen.

Artikkel VII Prosedyren ved anbudsinnydelser

1. Hver Part skal sørge for at anbudsprosedyrene for deres etater blir anvendt på en ikke-diskriminerende måte og er i samsvar med bestemmelsene i artikkel VII til XVI.

2. Etatene skal ikke gi noen leverandør opplysninger om en bestemt anskaffelse på en slik måte at det ville hindre konkurranse.

3. I denne Avtale er

- a) åpen anbudsprosedyre en prosedyre hvor alle interesserte leverandører kan sende inn et anbud;
- b) selektiv anbudsprosedyre en prosedyre hvor de leverandører som etaten har innbudt til å gjøre det, kan sende inn et anbud i samsvar med nr. 3 i artikkel X og andre relevante bestemmelser i denne avtale;
- c) begrenset prosedyre en prosedyre hvor etaten tar kontakt med leverandører enkeltvis, bare på de vilkår som er fastsatt i artikkel XV.

Artikkel VIII Kvalifisering av leverandører

Under kvalifiseringen av leverandører skal etatene ikke diskriminere mellom leverandører fra andre Parter eller mellom innenlandske leverandører og leverandører fra andre Parter. Prosedyren ved kvalifisering skal være i samsvar med følgende:

- a) ethvert vilkår for deltakelse i anbudsprosedyrer skal kunngjøres i god tid, slik at interesserte leverandører kan innlede og, i den utstrekning det er forenlig med en effektiv gjennomføring av anskaffelsesvirksomheten, fullføre kvalifiseringsprosedyrene,
- b) ethvert vilkår for deltakelse i anbudsprosedyrene skal begrenses til det som er strengt nødvendig for å sikre selskapets evne til å oppfylle den aktuelle kontrakten. Vilkår

Any conditions for participation required from suppliers, including financial guarantees, technical qualifications and information necessary for establishing the financial, commercial and technical capacity of suppliers, as well as the verification of qualifications, shall be no less favourable to suppliers of other Parties than to domestic suppliers and shall not discriminate among suppliers of other Parties. The financial, commercial and technical capacity of a supplier shall be judged on the basis both of that supplier's global business activity as well as of its activity in the territory of the procuring entity, taking due account of the legal relationship between the supply organizations;

- (c) the process of, and the time required for, qualifying suppliers shall not be used in order to keep suppliers of other Parties off a suppliers' list or from being considered for a particular intended procurement. Entities shall recognize as qualified suppliers such domestic suppliers or suppliers of other Parties who meet the conditions for participation in a particular intended procurement. Suppliers requesting to participate in a particular intended procurement who may not yet be qualified shall also be considered, provided there is sufficient time to complete the qualification procedure;
- (d) entities maintaining permanent lists of qualified suppliers shall ensure that suppliers may apply for qualification at any time; and that all qualified suppliers so requesting are included in the lists within a reasonably short time;
- (e) if, after publication of the notice under paragraph 1 of Article IX, a supplier not yet qualified requests to participate in an intended procurement, the entity shall promptly start procedures for qualification;
- (f) any supplier having requested to become a qualified supplier shall be advised by the entities concerned of the decision in this regard. Qualified suppliers included on permanent lists by entities shall also be notified of the termination of any such lists or of their removal from them;
- (g) each Party shall ensure that:
 - (i) each entity and its constituent parts follow a single qualification procedure, except in cases of duly substantiated need for a different procedure; and

for deltakelse som kreves av leverandører, herunder økonomiske garantier, tekniske kvalifikasjoner og den nødvendige informasjon for å vurdere leverandørenes økonomiske, kommersielle og tekniske kapasitet, såvel som verifisering av kvalifikasjoner, skal ikke være mindre fordelaktige for leverandører fra andre Parter enn for innenlandske leverandører, og skal ikke diskriminere mellom leverandører fra andre Parter. En leverandørs økonomiske, kommersielle og tekniske kapasitet skal bedømmes på grunnlag både av leverandørens globale forretningsvirksomhet og på hans virksomhet på territoriet til den anskaffende etat med tilbørlig hensyn til de rettslige forholdene mellom leverandørganisasjonene,

- c) arbeidet med og den tid som kreves for å kvalifisere leverandørene, skal ikke benyttes til å utelukke leverandører fra andre Parter fra leverandørlistene eller fra å tas i betraktning ved en bestemt planlagt anskaffelse. Etatene skal anerkjenne som kvalifiserte leverandører slike innenlandske leverandører eller leverandører fra andre Parter som tilfredsstiller vilkårene for deltakelse i en bestemt planlagt anskaffelsen. Leverandører som ber om å få delta i en bestemt planlagt anskaffelse, og som ennå ikke måtte være kvalifisert, skal også komme i betraktning forutsatt at det er tilstrekkelig tid til å fullføre kvalifiseringsprosedyren,
- d) etater som fører faste lister over kvalifiserte leverandører skal sørge for at leverandørene kan søke om kvalifisering til enhver tid, og at alle kvalifiserte leverandører som søker om dette kommer med på listen innen rimelig tid,
- e) dersom en leverandør som ennå ikke er kvalifisert, etter kunngjøring av meldingen nevnt i nr. 1 i artikkel IX ber om å få delta i en planlagt anskaffelse, skal etaten straks innlede kvalifiseringsprosedyrer,
- f) en leverandør som har søkt om å bli godkjent som leverandør, skal underrettes av vedkommende etater om hvilken avgjørelse som er truffet i sakens anledning. Kvalifiserte leverandører som etatene fører opp på sine faste lister, skal også underrettes om eventuelle opphør av slike lister, eller om de er blitt strøket fra dem,
- g) hver Part skal sørge for at
 - i) hver etat og dens underavdelinger følger en og samme kvalifiseringsprosedyre, bortsett fra i tilfeller med et tilbørlig underbygget behov for en annen prosedyre, og

- (ii) efforts be made to minimize differences in qualification procedures between entities.
- (h) nothing in subparagraphs (a) through (g) shall preclude the exclusion of any supplier on grounds such as bankruptcy or false declarations, provided that such an action is consistent with the national treatment and non-discrimination provisions of this Agreement.

Article IX

Invitation to Participate Regarding Intended Procurement

1. In accordance with paragraphs 2 and 3, entities shall publish an invitation to participate for all cases of intended procurement, except as otherwise provided for in Article XV (limited tendering). The notice shall be published in the appropriate publication listed in Appendix II.

2. The invitation to participate may take the form of a notice of proposed procurement, as provided for in paragraph 6.

3. Entities in Annexes 2 and 3 may use a notice of planned procurement, as provided for in paragraph 7, or a notice regarding a qualification system, as provided for in paragraph 9, as an invitation to participate.

4. Entities which use a notice of planned procurement as an invitation to participate shall subsequently invite all suppliers who have expressed an interest to confirm their interest on the basis of information which shall include at least the information referred to in paragraph 6.

5. Entities which use a notice regarding a qualification system as an invitation to participate shall provide, subject to the considerations referred to in paragraph 4 of Article XVIII and in a timely manner, information which allows all those who have expressed an interest to have a meaningful opportunity to assess their interest in participating in the procurement. This information shall include the information contained in the notices referred to in paragraphs 6 and 8, to the extent such information is available. Information provided to one interested supplier shall be provided in a non-discriminatory manner to the other interested suppliers.

6. Each notice of proposed procurement, referred to in paragraph 2, shall contain the following information:

- (a) the nature and quantity, including any options for further procurement and, if possible, an estimate of the timing when such options may be exercised; in the case of recurring contracts the nature and quantity

- ii) man bestreber seg på å gjøre forskjellene i kvalifiseringsprosedyrene etatene imellom minst mulig,
- h) intet i bokstav a) til g) skal hindre utelukkelse av en leverandør på grunn av konkurser eller falske erklæringer, forutsatt at en slik handling er i samsvar med bestemmelser om nasjonal behandling og ikke-diskriminering i denne Avtale.

Artikkel IX

Innbydelse til å delta i en planlagt anskaffelse

1. Etter nr. 2 og 3 skal etatene offentliggjøre en innbydelse til deltakelse i alle typer planlagte anskaffelser unntatt som alternativt fastsatt i artikkel XV (begrenset prosedyre). Kunngjøringen skal offentliggjøres i den relevante publikasjonen oppført i bilag II.

2. Innbydelse til å delta kan utformes som kunngjøring om en planlagt anskaffelse som fastsatt i nr. 6.

3. Etatene i vedlegg 2 og 3 kan som innbydelse til å delta bruke en kunngjøring om en planlagt anskaffelse som fastsatt i nr. 7, eller en kunngjøring om en kvalifiseringsordning som fastsatt i nr. 9.

4. Etater som bruker en kunngjøring om en kvalifiseringsordning som innbydelse til å delta, skal deretter be alle leverandører som har vist interesse, om å bekrefte sin interesse på grunnlag av opplysninger som i det minste skal omfatte opplysningene nevnt i nr. 6.

5. Etater som bruker en kunngjøring om en kvalifiseringsordning som innbydelse til å delta, skal på vilkårene nevnt i nr. 4 i artikkel XVIII og i god tid gi opplysninger som gjør det mulig for alle som har vist sin interesse, å ha rimelig anledning til å vurdere sin interesse i å delta i anskaffelsen. Disse opplysningene skal omfatte opplysningene i kunngjøringene nevnt i nr. 6 og 8, i den grad slike opplysninger er tilgjengelige. Opplysninger gitt til en interessert leverandør skal gis på en ikke-diskriminerende måte til de andre interesserte leverandørene.

6. Hver kunngjøring om planlagte anskaffelser nevnt i nr. 2 skal inneholde følgende opplysninger:

- a) art og mengde, herunder eventuelle opsjoner på tilleggskvanta, og om mulig en beregning av tidspunktet for når slike opsjoner vil kunne benyttes; ved tilbakevendende kontrakter art og mengde og om mulig

and, if possible, an estimate of the timing of the subsequent tender notices for the products or services to be procured;

- (b) whether the procedure is open or selective or will involve negotiation;
- (c) any date for starting delivery or completion of delivery of goods or services;
- (d) the address and final date for submitting an application to be invited to tender or for qualifying for the suppliers' lists, or for receiving tenders, as well as the language or languages in which they must be submitted;
- (e) the address of the entity awarding the contract and providing any information necessary for obtaining specifications and other documents;
- (f) any economic and technical requirements, financial guarantees and information required from suppliers;
- (g) the amount and terms of payment of any sum payable for the tender documentation; and
- (h) whether the entity is inviting offers for purchase, lease, rental or hire purchase, or more than one of these methods.

7. Each notice of planned procurement referred to in paragraph 3 shall contain as much of the information referred to in paragraph 6 as is available. It shall in any case include the information referred to in paragraph 8 and:

- (a) a statement that interested suppliers should express their interest in the procurement to the entity;
- (b) a contact point with the entity from which further information may be obtained.

8. For each case of intended procurement, the entity shall publish a summary notice in one of the official languages of the WTO. The notice shall contain at least the following information:

- (a) the subject matter of the contract;
- (b) the time-limits set for the submission of tenders or an application to be invited to tender; and
- (c) the addresses from which documents relating to the contracts may be requested.

9. In the case of selective tendering procedures, entities maintaining permanent lists of qualified suppliers shall publish annually in one of the publications listed in Appendix III a notice of the following:

- (a) the enumeration of the lists maintained,

en beregning av tidspunktet for de neste kunngjøringene om anbudskonkurranser for de varer eller tjenester som skal anskaffes,

- b) om prosedyren er åpen eller selektiv eller om den vil medføre forhandlinger,
- c) eventuell dato når leveransene av varer eller tjenester skal begynne, eller når leveransene av varer eller tjenester skal være avsluttet,
- d) adressen og den endelig dato for å sende inn søknad om anbudsinnsendelse eller for å bli kvalifisert til oppføring på leverandørlisten, eller for å motta anbud, såvel som det eller de språk som anbudene på være avfattet på,
- e) adressen til den etat som tildeler kontraktene og gir de nødvendige opplysninger for innhenting av spesifikasjoner og andre dokumenter,
- f) økonomiske og tekniske krav, finansielle garantier og opplysninger som kreves fra leverandørene,
- g) størrelsen på og betalingsbetingelsene for alle beløp som skal betales for anbudsdokumentasjonen, og
- h) hvorvidt etatens anbudsinnsendelse gjelder kjøp, leasing, leie eller kjøp på avbetaling, eller flere av disse avtaleforholdene på én gang.

7. Hver kunngjøring om planlagte anskaffelser nevnt i nr. 3 skal inneholde så mange av opplysningene nevnt i nr. 6 som er tilgjengelige. Under alle omstendigheter skal den omfatte opplysningene nevnt i nr. 8 og

- a) en erklæring om at interesserte leverandører bør uttrykke sin interesse i anskaffelsen til etaten,
- b) en kontakt hos etaten hvor informasjon kan innhentes.

8. For hver enkelt planlagt anskaffelse skal etaten offentliggjøre et sammendrag av kunngjøringen på et av WTOs offisielle språk. Kunngjøringen skal minst inneholde følgende opplysninger:

- a) kontraktgjstanden,
- b) tidsfrister for innsending av anbud eller en søknad om anbudsinnsendelse, og
- c) adressene hvor dokumentene knyttet til kontraktene kan innhentes.

9. Når det gjelder selektive anbudsprosedyrer, skal etater som fører faste lister over kvalifiserte leverandører, årlig i en av publikasjonene oppført i bilag III offentliggjøre en kunngjøring om følgende:

- a) hvilke lister som føres, herunder deres

including their headings, in relation to the products or services or categories of products or services to be procured through the lists;

- (b) the conditions to be fulfilled by suppliers with a view to their inscription on those lists and the methods according to which each of those conditions will be verified by the entity concerned; and
- (c) the period of validity of the lists, and the formalities for their renewal.

When such a notice is used as an invitation to participate in accordance with paragraph 3, the notice shall, in addition, include the following information:

- (d) the nature of the products or services concerned;
- (e) a statement that the notice constitutes an invitation to participate.

However, when the duration of the qualification system is three years or less, and if the duration of the system is made clear in the notice and it is also made clear that further notices will not be published, it shall be sufficient to publish the notice once only, at the beginning of the system. Such a system shall not be used in a manner which circumvents the provisions of this Agreement.

10. If, after publication of an invitation to participate in any case of intended procurement, but before the time set for opening or receipt of tenders as specified in the notices or the tender documentation, it becomes necessary to amend or re-issue the notice, the amendment or the re-issued notice shall be given the same circulation as the original documents upon which the amendment is based. Any significant information given to one supplier with respect to a particular intended procurement shall be given simultaneously to all other suppliers concerned in adequate time to permit the suppliers to consider such information and to respond to it.

11. Entities shall make clear, in the notices referred to in this Article or in the publication in which the notices appear, that the procurement is covered by the Agreement.

Article X Selection Procedures

1. To ensure optimum effective international competition under selective tendering procedures, entities shall, for each intended procurement, invite tenders from the maximum number of domestic suppliers and suppliers of other Parties, consistent with the efficient

overskrifter, i tilknytning til de varer eller tjenester som skal anskaffes via listene,

- b) vilkårene som leverandørene skal tilfredsstille for å bli ført opp på disse listene, samt de metodene som de enkelte etater bruker for å verifisere hvert av disse vilkårene, og
- c) listenes gyldighetstid, samt formalitetene for å fornye dem.

Når en slik kunngjøring brukes som en innbydelse til å delta i samsvar med nr. 3, skal kunngjøringen dessuten inneholde følgende opplysninger:

- d) arten av varer eller tjenester det gjelder,
- e) en erklæring om at kunngjøringen er en innbydelse til å delta.

Dersom varigheten av kvalifiseringsordningen imidlertid er tre år eller mindre, og dersom ordningens varighet gjøres kjent i kunngjøringen og det også gjøres kjent at flere kunngjøringer ikke vil bli offentliggjort, skal det være tilstrekkelig å offentliggjøre kunngjøringen bare én gang, ved ordningens begynnelse. En slik ordning skal ikke brukes på en slik måte at bestemmelsene i denne avtale omgås.

10. Dersom det blir nødvendig å endre eller utstede kunngjøringen på nytt etter kunngjøringen av en innbydelse til å delta i en planlagt anskaffelse, men før tidspunktet fastsatt for åpning eller mottak av anbudene som fastsatt i kunngjøringene eller anbudsdokumentasjonen, skal endringen eller den nyutstedte kunngjøringen gis samme sirkulasjon som de opprinnelige dokumentene endringen er basert på. Alle viktige opplysninger gitt til en leverandør i forbindelse med en bestemt planlagt anskaffelse, skal gis samtidig til alle andre berørte leverandører i god tid, slik at leverandørene kan vurdere opplysningene og reagere på dem.

11. Etatene skal i kunngjøringene nevnt i denne artikkel eller i publikasjonen hvor kunngjøringene trykkes, gjøre det klart at anskaffelsen omfattes av denne avtale.

Artikkel X Utvelgelsesprosedyrer

1. For å sikre en så effektiv internasjonal konkurranse som mulig ved selektive anbudprosedyrer skal etatene for hver planlagt anskaffelse be om anbud fra et størst mulig antall innenlandske leverandører og leverandører fra andre Parter i samsvar med effektiv

operation of the procurement system. They shall select the suppliers to participate in the procedure in a fair and non-discriminatory manner.

2. Entities maintaining permanent lists of qualified suppliers may select suppliers to be invited to tender from among those listed. Any selection shall allow for equitable opportunities for suppliers on the lists.

3. Suppliers requesting to participate in a particular intended procurement shall be permitted to submit a tender and be considered, provided, in the case of those not yet qualified, there is sufficient time to complete the qualification procedure under Articles VIII and IX. The number of additional suppliers permitted to participate shall be limited only by the efficient operation of the procurement system.

4. Requests to participate in selective tendering procedures may be submitted by telex, telegram or facsimile.

bruk av anskaffelsesordningen. De skal velge ut leverandører som skal delta i prosedyren på en rettferdig og ikke-diskriminerende måte.

2. Etater som fører faste lister over kvalifiserte leverandører kan velge ut leverandører som skal få anbudsinnbydelse, blant dem som står på listen. Ethvert valg skal gi like muligheter for leverandørene på listene.

3. Leverandører som ber om å få delta i en bestemt planlagt anskaffelse, skal få tillatelse til å sende inn et anbud og komme i betraktning, forutsatt at det er tilstrekkelig tid til å fullføre kvalifiseringsprosedyren etter artikkel VIII og IX for dem som ennå ikke er kvalifisert. Antall øvrige leverandører som får tillatelse til å delta skal bare begrenses av hensynet til effektiv bruk av anskaffelsesordningen.

4. Anmodninger om å få delta i selektive anbudsprosedyrer kan gjøres per telex, telegram eller faks.

Article XI

Time-limits for Tendering and Delivery

General

1. (a) Any prescribed time-limit shall be adequate to allow suppliers of other Parties as well as domestic suppliers to prepare and submit tenders before the closing of the tendering procedures. In determining any such time-limit, entities shall, consistent with their own reasonable needs, take into account such factors as the complexity of the intended procurement, the extent of subcontracting anticipated and the normal time for transmitting tenders by mail from foreign as well as domestic points.
- (b) Each Party shall ensure that its entities shall take due account of publication delays when setting the final date for receipt of tenders or of applications to be invited to tender.

Deadlines

2. Except in so far as provided in paragraph 3,
 - (a) in open procedures, the period for the receipt of tenders shall not be less than 40 days from the date of publication referred to in paragraph 1 of Article IX;
 - (b) in selective procedures not involving the use of a permanent list of qualified suppliers, the period for submitting an application to be invited to tender shall not be less than 25 days from the date of publication referred to in paragraph 1 of Article IX;

Artikkel XI

Tidsfrister for anbud og levering

Generelt

1. a) Alle foreskrevne tidsfrister skal være lange nok til at såvel leverandører fra andre Parter som innenlandske leverandører skal kunne utarbeide og sende inn anbud før anbudsprosedyrene avsluttes. Ved fastsettelsen av en slik tidsfrist skal etatene i samsvar med sine egne rimelige behov ta i betraktning slike faktorer som hvor komplisert den planlagte anskaffelsen er, i hvor stor grad det antas å være behov for underleverandører og den normale tiden det tar å sende anbud postveien fra utenlandske og innenlandske avsendersteder.
- b) Hver Part skal sørge for at dens etater tar tilbørlig hensyn til forsinkelser ved kunngjøring når de fastsetter den endelig dato for mottak av anbud eller anmodninger om anbudsinnbydelser.

Frister

2. Bortsett fra det som er fastsatt i nr. 3, skal
 - a) tidsrommet for mottak av anbud i åpne prosedyrer ikke være mindre enn 40 dager fra kunngjøringsdatoen nevnt i nr. 1 i artikkel IX,
 - b) fristen for å sende inn en anmodning om anbudsinnbydelse i selektive prosedyrer som ikke medfører bruk av en fast liste med kvalifiserte leverandører, ikke være mindre enn 25 dager fra kunngjøringsdatoen nevnt i nr. 1 i artikkel IX; fristen for å

the period for receipt of tenders shall in no case be less than 40 days from the date of issuance of the invitation to tender;

- (c) in selective procedures involving the use of a permanent list of qualified suppliers, the period for receipt of tenders shall not be less than 40 days from the date of the initial issuance of invitations to tender, whether or not the date of initial issuance of invitations to tender coincides with the date of the publication referred to in paragraph 1 of Article IX.

3. The periods referred to in paragraph 2 may be reduced in the circumstances set out below:

- (a) if a separate notice has been published 40 days and not more than 12 months in advance and the notice contains at least:
- (i) as much of the information referred to in paragraph 6 of Article IX as is available;
 - (ii) the information referred to in paragraph 8 of Article IX;
 - (iii) a statement that interested suppliers should express their interest in the procurement to the entity; and
 - (iv) a contact point with the entity from which further information may be obtained,

the 40-day limit for receipt of tenders may be replaced by a period sufficiently long to enable responsive tendering, which, as a general rule, shall not be less than 24 days, but in any case not less than 10 days;

- (b) in the case of the second or subsequent publications dealing with contracts of a recurring nature within the meaning of paragraph 6 of Article IX, the 40-day limit for receipt of tenders may be reduced to not less than 24 days;
- (c) where a state of urgency duly substantiated by the entity renders impracticable the periods in question, the periods specified in paragraph 2 may be reduced but shall in no case be less than 10 days from the date of the publication referred to in paragraph 1 of Article IX; or
- (d) the period referred to in paragraph 2(c) may, for procurements by entities listed in Annexes 2 and 3, be fixed by mutual agreement between the entity and the selected suppliers. In the absence of agreement, the entity may fix periods which shall be sufficiently long to enable responsive tendering and shall in any case not be less than 10 days.

4. Consistent with the entity's own reason-

motta anbud skal ikke i noe tilfelle være mindre enn 40 dager fra den dato da anbudsinnbydelsen ble utstedt,

- c) fristen for å motta anbud i selektive prosedyrer som medfører bruk av en fast liste over kvalifiserte leverandører, skal ikke være mindre enn 40 dager fra den dato da anbudsinnbydelsene først ble sendt ut, uansett om datoen for den første utsendelsen av anbudsinnbydelser faller sammen med kunngjøringsdatoen nevnt i nr. 1 i artikkel IX.

3. Fristene nevnt i nr. 2 kan reduseres dersom omstendighetene nevnt nedenfor foreligger:

- a) dersom en særskilt kunngjøring er blitt offentliggjort 40 dager og ikke mer enn 12 måneder på forhånd, og kunngjøringen inneholder minst
- i) så mange av opplysningene nevnt i nr. 6 i artikkel IX som er tilgjengelig,
 - ii) opplysningene nevnt i nr. 8 i artikkel IX,
 - iii) en erklæring om at interesserte leverandører bør gi uttrykk for sin interesse i etatens anskaffelse, og
 - iv) et kontaktpunkt ved etaten hvor flere opplysninger kan innhentes,

kan 40-dagers fristen for å motta anbud erstattes av en frist som er lang nok til at det kan gis adekvate svar på anbudsinnbydelsen, en frist som normalt ikke skal være mindre enn 24 dager, men under ingen omstendigheter kortere enn 10 dager,

- b) i tilfelle av en annen eller senere kunngjøring om kontrakter av en tilbakevendende art som definert i nr. 6 i artikkel IX, kan 40-dagers fristen for å motta anbud reduseres til ikke mindre enn 24 dager,
- c) dersom tvingende grunner tilbørlig underbygget av etaten gjør de aktuelle fristene upraktiske, kan fristene fastsatt i nr. 2 reduseres, men skal under ingen omstendigheter være mindre enn 10 dager fra kunngjøringsdatoen nevnt i nr. 1 i artikkel IX, eller
- d) fristen nevnt i nr. 2 bokstav c) kan for anskaffelser foretatt av etater oppført i vedlegg 2 og 3 fastsettes ved gjensidig avtale mellom etaten og de utvalgte leverandørene. I mangel av en avtale kan etaten fastsette frister som skal være lange nok til at det kan gis adekvate svar på anbudsinnbydelsen, men under ingen omstendigheter kortere enn 10 dager.

4. I samsvar med etatens egne rimelige be-

nable needs, any delivery date shall take into account such factors as the complexity of the intended procurement, the extent of subcontracting anticipated and the realistic time required for production, de-stocking and transport of goods from the points of supply or for supply of services.

Article XII

Tender Documentation

1. If, in tendering procedures, an entity allows tenders to be submitted in several languages, one of those languages shall be one of the official languages of the WTO.

2. Tender documentation provided to suppliers shall contain all information necessary to permit them to submit responsive tenders, including information required to be published in the notice of intended procurement, except for paragraph 6(g) of Article IX, and the following:

- (a) the address of the entity to which tenders should be sent;
- (b) the address where requests for supplementary information should be sent;
- (c) the language or languages in which tenders and tendering documents must be submitted;
- (d) the closing date and time for receipt of tenders and the length of time during which any tender should be open for acceptance;
- (e) the persons authorized to be present at the opening of tenders and the date, time and place of this opening;
- (f) any economic and technical requirement, financial guarantees and information or documents required from suppliers;
- (g) a complete description of the products or services required or of any requirements including technical specifications, conformity certification to be fulfilled, necessary plans, drawings and instructional materials;
- (h) the criteria for awarding the contract, including any factors other than price that are to be considered in the evaluation of tenders and the cost elements to be included in evaluating tender prices, such as transport, insurance and inspection costs, and in the case of products or services of other Parties, customs duties and other import charges, taxes and currency of payment;
- (i) the terms of payment;
- (j) any other terms or conditions;
- (k) in accordance with Article XVII the terms and conditions, if any, under which tenders from countries not Parties to this Agreement, but which apply the procedures of that Article, will be entertained.

hov skal enhver leveringsdato ta hensyn til slike faktorer som hvor komplisert den planlagte anskaffelsen er, det forventede antall underleverandører og den tid som realistisk kreves for produksjon, utlagring og transport av varer fra utkjøringssted eller for levering av tjenester.

Artikkel XII

Anbudsdokumentasjon

1. Dersom en etat i anbudsprosedyrer tillater at anbud blir levert på flere språk, skal et av disse språkene være et av de offisielle språkene i WTO.

2. Anbudsdokumentasjon som gis til leverandører, skal inneholde alle nødvendige opplysninger for at de skal kunne svare adekvat på anbudsinnbydelsen, herunder opplysninger som skal offentliggjøres i kunngjøringen om den planlagte anskaffelsen, med unntak av nr. 6 bokstav g) i artikkel IX, samt følgende:

- a) adressen til den etaten som anbud skal sendes til,
- b) adressen dit anmodninger om tilleggsopplysninger kan sendes,
- c) språket eller språkene som anbud og anbudsdokumentasjon må være avfattet på,
- d) siste frist og klokkeslett for mottak av anbud, samt tidsrommet hvor anbudet skal være åpent for godkjenning,
- e) personer som er bemyndiget til å være tilstede ved åpningen av anbud, samt dato, tid og sted når denne finner sted,
- f) alle økonomiske og tekniske krav, økonomiske garantier og opplysninger eller dokumentasjon som kreves fra leverandørene,
- g) en fullstendig beskrivelse av varene eller tjenestene som kreves, eller av eventuelle krav, herunder tekniske spesifikasjoner, samsvarssertifisering som skal oppfylles, nødvendige planer, tegninger og instruksjonsmateriale,
- h) kriteriene for tildeling av kontrakten, herunder alle andre faktorer enn prisen som må vurderes ved evalueringen av anbudene, samt kostnadselementene som må tas med ved evaluering av anbudsprisene, slik som transport, forsikring og inspeksjonskostnader, og når det gjelder varer eller tjenester fra andre Parter, toll og andre importavgifter, skatter og betalingsvaluta,
- i) betalingsbetingelser,
- j) alle andre betingelser eller vilkår,
- k) i samsvar med artikkel XVII eventuelle betingelser og vilkår for å ta i betraktning anbud fra land som ikke er Parter i denne Avtale, men som anvender prosedyrene i samme artikkel.

*Forwarding of Tender Documentation by
the Entities*

3. (a) In open procedures, entities shall forward the tender documentation at the request of any supplier participating in the procedure, and shall reply promptly to any reasonable request for explanations relating thereto.
- (b) In selective procedures, entities shall forward the tender documentation at the request of any supplier requesting to participate, and shall reply promptly to any reasonable request for explanations relating thereto.
- (c) Entities shall reply promptly to any reasonable request for relevant information submitted by a supplier participating in the tendering procedure, on condition that such information does not give that supplier an advantage over its competitors in the procedure for the award of the contract.

*Article XIII**Submission, Receipt and Opening of Tenders
and Awarding of Contracts*

1. The submission, receipt and opening of tenders and awarding of contracts shall be consistent with the following:

- (a) tenders shall normally be submitted in writing directly or by mail. If tenders by telex, telegram or facsimile are permitted, the tender made thereby must include all the information necessary for the evaluation of the tender, in particular the definitive price proposed by the tenderer and a statement that the tenderer agrees to all the terms, conditions and provisions of the invitation to tender. The tender must be confirmed promptly by letter or by the despatch of a signed copy of the telex, telegram or facsimile. Tenders presented by telephone shall not be permitted. The content of the telex, telegram or facsimile shall prevail where there is a difference or conflict between that content and any documentation received after the time-limit; and
- (b) the opportunities that may be given to tenderers to correct unintentional errors of form between the opening of tenders and the awarding of the contract shall not be permitted to give rise to any discriminatory practice.

Receipt of Tenders

2. A supplier shall not be penalized if a tender is received in the office designated in

*Oversending av anbudsdokumentasjon fra
etatene*

3. a) I åpne anbudsprosedyrer skal etatene oversende anbudsdokumentasjonen på anmodning fra alle leverandører som deltar i prosedyren, og skal straks svare på enhver rimelig anmodning om forklaringer i denne forbindelse.
- b) I selektive prosedyrer skal etatene oversende anbudsdokumentasjonen på anmodning fra alle leverandører som ber om å få delta, og skal straks svare på enhver rimelig anmodning om forklaringer i denne forbindelse.
- c) Etatene skal raskt svare på enhver rimelig anmodning om relevante opplysninger sendt inn av en leverandør som deltar i anbudsprosedyren, på det vilkår at slike opplysninger ikke gir denne leverandøren en fordel framfor konkurrentene i prosedyren for tildeling av kontrakten.

*Artikkel XIII**Innsending, mottak og åpning av anbud samt
tildeling av kontrakter*

1. Innsending, mottak og åpning av anbud samt tildeling av kontrakter skal være i samsvar med følgende:

- a) anbud skal normalt sendes inn skriftlig direkte eller per post. Dersom anbud per telex, telegram eller fax er tillatt, må anbud innsendt på denne måten inneholde alle nødvendige opplysninger for å vurdere anbudet, særlig den endelige prisen foreslått av anbyder, samt en erklæring om at anbyderen aksepterer alle vilkår, betingelser og bestemmelser i anbudsinnbydelsen. Anbudet må straks bekreftes per brev eller ved oversendelse av en undertegnet kopi av vedkommende telex, telegram eller fax. Det skal ikke være tillatt å presentere anbud over telefon. Innholdet i telexen, telegrammet eller faxen skal være avgjørende i tilfeller hvor det er en forskjell i, eller en konflikt mellom, dette innholdet og eventuell dokumentasjon mottatt etter tidsfristens utløp, og
- b) de mulighetene som kan gis anbydere for å rette utilsiktede formelle feil mellom anbudsåpningen og tildelingen av kontrakten, skal ikke gi noen anledning til diskriminerende praksis.

Mottak av anbud

2. En leverandør skal ikke bli skadelidende dersom et anbud mottas på kontoret angitt

the tender documentation after the time specified because of delay due solely to mishandling on the part of the entity. Tenders may also be considered in other exceptional circumstances if the procedures of the entity concerned so provide.

Opening of Tenders

3. All tenders solicited under open or selective procedures by entities shall be received and opened under procedures and conditions guaranteeing the regularity of the openings. The receipt and opening of tenders shall also be consistent with the national treatment and non-discrimination provisions of this Agreement. Information on the opening of tenders shall remain with the entity concerned at the disposal of the government authorities responsible for the entity in order that it may be used if required under the procedures of Articles XVIII, XIX, XX and XXII.

Award of Contracts

4. (a) To be considered for award, a tender must, at the time of opening, conform to the essential requirements of the notices or tender documentation and be from a supplier which complies with the conditions for participation. If an entity has received a tender abnormally lower than other tenders submitted, it may enquire with the tenderer to ensure that it can comply with the conditions of participation and be capable of fulfilling the terms of the contract.
- (b) Unless in the public interest an entity decides not to issue the contract, the entity shall make the award to the tenderer who has been determined to be fully capable of undertaking the contract and whose tender, whether for domestic products or services, or products or services of other Parties, is either the lowest tender or the tender which in terms of the specific evaluation criteria set forth in the notices or tender documentation is determined to be the most advantageous.
- (c) Awards shall be made in accordance with the criteria and essential requirements specified in the tender documentation.

Option Clauses

5. Option clauses shall not be used in a manner which circumvents the provisions of the Agreement.

i anbudsinnsbydelsen etter den oppgitte fristen gå grunn av en forsinkelse som bare skyldes feil fra etatens siden. Anbud kan også tas i betraktning under andre usedvanlige omstendigheter dersom vedkommende etats prosedyrer tillater det.

Åpning av anbud

3. Alle anbud som etatene har anmodet om i henhold til åpne eller selektive prosedyrer, skal mottas og åpnes i henhold til prosedyrer og vilkår som garanterer at åpningen skjer i fastsatte former. Mottak og åpning av anbud skal også være i samsvar med denne Avtales bestemmelser om nasjonal behandling og ikke-diskriminering. Informasjon om åpningen av anbud skal være hos vedkommende etat og tilgjengelig for de offentlige organer som er ansvarlige for etaten, slik at den om nødvendig kan brukes i henhold til prosedyrene i artikkel XVIII, XIX, XX og XXII.

Tildeling av kontrakter

4. a) For å komme i betraktning ved tildelingen må et anbud ved åpningen være i samsvar med de sentrale kravene i kunngjøringer eller anbudsdokumentasjon, samt komme fra en leverandør som retter seg etter vilkårene for deltakelse. Dersom en etat har mottatt et anbud som er unormalt lavere enn andre innsendte anbud, kan den kontakte anbyderen for å forsikre seg om at vedkommende retter seg etter vilkårene for deltakelse og er i stand til å oppfylle betingelsene i kontrakten.
- b) Med mindre etaten i det offentlige interesse beslutter at kontrakten ikke skal tildeles, skal etaten velge den anbyderen som påviselig er fullt ut i stand til å påta seg kontrakten, og hvis anbud, enten for innenlandske produkter og tjenester eller for produkter eller tjenester fra andre Parter, er det laveste anbudet eller det anbudet som finnes å være det mest fordelaktige vurdert i lys av de særlige vurderingskriteriene som ble gjort kjent i kunngjøringene eller anbudsdokumentasjonen.
- c) Tildelinger skal skje i samsvar med de kriterier og sentrale krav som er fastsatt i anbudsdokumentasjonen.

Opsjonsklausuler

5. Opsjonsklausuler skal ikke brukes på en måte som omgår bestemmelsene i denne avtale.

*Article XIV
Negotiation*

1. A Party may provide for entities to conduct negotiations:

- (a) in the context of procurements in which they have indicated such intent, namely in the notice referred to in paragraph 2 of Article IX (the invitation to suppliers to participate in the procedure for the proposed procurement); or
- (b) when it appears from evaluation that no one tender is obviously the most advantageous in terms of the specific evaluation criteria set forth in the notices or tender documentation.

2. Negotiations shall primarily be used to identify the strengths and weaknesses in tenders.

3. Entities shall treat tenders in confidence. In particular, they shall not provide information intended to assist particular participants to bring their tenders up to the level of other participants.

4. Entities shall not, in the course of negotiations, discriminate between different suppliers. In particular, they shall ensure that:

- (a) any elimination of participants is carried out in accordance with the criteria set forth in the notices and tender documentation;
- (b) all modifications to the criteria and to the technical requirements are transmitted in writing to all remaining participants in the negotiations;
- (c) all remaining participants are afforded an opportunity to submit new or amended submissions on the basis of the revised requirements; and
- (d) when negotiations are concluded, all participants remaining in the negotiations shall be permitted to submit final tenders in accordance with a common deadline.

*Article XV
Limited Tendering*

1. The provisions of Articles VII through XIV governing open and selective tendering procedures need not apply in the following conditions, provided that limited tendering is not used with a view to avoiding maximum possible competition or in a manner which would constitute a means of discrimination among suppliers of other Parties or protection to domestic producers or suppliers:

- (a) in the absence of tenders in response to an open or selective tender, or when the tenders submitted have been collusive, or not in conformity with the essential require-

*Artikkel XIV
Forhandling*

1. En Part kan fastsette adgang for etater til å føre forhandlinger

- a) i forbindelse med anskaffelser hvor de har tilkjennegjort en slik hensikt, nemlig i kunngjøringen nevnt i nr. 2 i artikkel IX (innbydelse til leverandørene om å delta i prosedyren for den planlagte anskaffelsen), eller
- b) når det av vurderingen blir klart at intet anbud åpenbart er det mest fordelaktige vurdert i lys av de særlige vurderingskriteriene som ble gjort kjent i kunngjøringene eller anbudsdokumentasjonen.

2. Forhandlinger skal hovedsakelig brukes for å identifisere styrke og svakheter i anbudene.

3. Etatene skal behandle anbudene konfidensielt. De skal særlig unnlate å gi opplysninger beregnet på å bistå bestemte deltakere slik at deres anbud kommer opp til samme nivå som andre deltakeres.

4. Etatene skal i løpet av forhandlingene ikke diskriminere mellom forskjellige leverandører. De skal særlig sørge for at

- a) enhver utelukkelse av deltakere skjer i samsvar med kriteriene gjort kjent i kunngjøringene og anbudsdokumentasjonen,
- b) alle endringer i kriteriene og de tekniske kravene oversendes skriftlig til alle gjenværende deltakere i forhandlingene,
- c) alle gjenværende deltakere får anledning til å sende inn nye eller endrede redegjørelser på grunnlag av de reviderte kravene, og
- d) når forhandlingene er ferdige, skal alle deltakere som fortsatt er med i forhandlingene, gis adgang til å sende inn endelige anbud før en felles frist.

*Artikkel XV
Begrenset prosedyre*

1. Bestemmelsene i artikkel VII til XIV som regulerer åpne og selektive anbudsprosedyrer, behøver ikke å gjelde under følgende vilkår, forutsatt at begrenset prosedyre ikke brukes for å unngå størst mulig konkurranse eller på en slik måte at det ville være diskriminere mellom leverandører fra andre Parter eller beskytte innenlandske produsenter eller leverandører:

- a) i mangel av anbud som svar på en åpen eller selektiv anbudsinnbydelse, eller når de innsendte anbudene har vært hemmelig avtalt, eller ikke er i samsvar med de sen-

ments in the tender, or from suppliers who do not comply with the conditions for participation provided for in accordance with this Agreement, on condition, however, that the requirements of the initial tender are not substantially modified in the contract as awarded;

- (b) when, for works of art or for reasons connected with protection of exclusive rights, such as patents or copyrights, or in the absence of competition for technical reasons, the products or services can be supplied only by a particular supplier and no reasonable alternative or substitute exists;
- (c) in so far as is strictly necessary when, for reasons of extreme urgency brought about by events unforeseeable by the entity, the products or services could not be obtained in time by means of open or selective tendering procedures;
- (d) for additional deliveries by the original supplier which are intended either as parts replacement for existing supplies, or installations, or as the extension of existing supplies, services, or installations where a change of supplier would compel the entity to procure equipment or services not meeting requirements of interchangeability with already existing equipment or services⁵;
- (e) when an entity procures prototypes or a first product or service which are developed at its request in the course of, and for, a particular contract for research, experiment, study or original development. When such contracts have been fulfilled, subsequent procurements of products or services shall be subject to Articles VII through XIV⁶;
- (f) when additional construction services which were not included in the initial contract but which were within the objectives of the original tender documentation have, through unforeseeable circumstances, become necessary to complete the construction services described therein, and the entity needs to award contracts for the additional construction services to the contractor carrying out the construction services concer-

trale kravene i anbudsinnbydelsen, eller kommer fra leverandører som ikke retter seg etter vilkår for deltakelse fastsatt i samsvar med denne Avtale, men på det vilkår at kravene i den opprinnelige anbudsinnbydelsen ikke blir vesentlig endret i den endelige kontrakten,

- b) dersom varer eller tjenester kan leveres bare av en bestemt leverandør og det ikke finnes noe rimelig alternativ eller noen rimelig erstatning, som for eksempel kunstverk eller når årsaken er vern av eksklusive rettigheter som f.eks. patenter eller opphavsrett, eller i mangel av konkurranse av tekniske grunner,
- c) for så vidt som det er tvingende nødvendig når varer eller tjenester ikke kan innhentes i tide ved hjelp av åpne eller selektive anbudsprosedyrer på grunn av stor tidsnød forårsaket av begivenheter etaten ikke har forutsett,
- d) for tilleggsleveranser fra den opprinnelige leverandøren som gjelder reservedeler til eksisterende materiell eller installasjoner, eller utvidelse av eksisterende materiell, tjenester eller installasjoner der et skifte av leverandør ville tvinge etaten til å kjøpe utstyr eller tjenester som ikke kan skiftes ut med utstyr eller tjenester som allerede finnes⁵,
- e) dersom en etat kjøper inn prototyper eller en første vare eller tjeneste som er utviklet på dens anmodning i løpet av og for en bestemt kontrakt om forskning, forsøksvirksomhet, undersøkelser eller nyutvikling. Når slike kontrakter er blitt oppfylt, skal de neste anskaffelsene av varer eller tjenester skje i samsvar med artikkel VII til XIV⁶,
- d) dersom det på grunn av uforutsette omstendigheter blir nødvendig med nye byggetjenester som ikke var med i den opprinnelige kontrakten, men som var omfattet av målsettingen i den opprinnelige anbuds-dokumentasjonen, for å fullføre byggetjenestene beskrevet i denne, og etaten må tildele kontrakter for de nye byggetjenestene til den entreprenøren som utfører de aktuelle byggetjenestene, da det å skille de nye

⁵ It is the understanding that "existing equipment" includes software to the extent that the initial procurement of the software was covered by the Agreement.

⁶ Original development of a first product or service may include limited production or supply in order to incorporate the results of field testing and to demonstrate that the product or service is suitable for production or supply in quantity to acceptable quality standards. It does not extend to quantity production or supply to establish commercial viability or to recover research and development costs.

⁵ Det er underforstått at «eksisterende utstyr» omfatter programvare i den utstrekning det opprinnelige innkjøpet av programvare var omfattet av Avtalen.

⁶ Nyutvikling av en første vare eller tjeneste kan omfatte begrenset produksjon eller levering for å innarbeide resultatene fra testing på stedet («fi-eld testing») og for å vise at varen eller tjenesten egner seg for produksjon eller levering i større mengder med en akseptabel kvalitetsstandard. Den omfatter ikke produksjon eller levering i større mengder for å etablere kommersiell lønnsomhet eller for å dekke forsknings- og utviklingskostnader.

ned since the separation of the additional construction services from the initial contract would be difficult for technical or economic reasons and cause significant inconvenience to the entity. However, the total value of contracts awarded for the additional construction services may not exceed 50 per cent of the amount of the main contract;

- (g) for new construction services consisting of the repetition of similar construction services which conform to a basic project for which an initial contract was awarded in accordance with Articles VII through XIV and for which the entity has indicated in the notice of intended procurement concerning the initial construction service, that limited tendering procedures might be used in awarding contracts for such new construction services;
- (h) for products purchased on a commodity market;
- (i) for purchases made under exceptionally advantageous conditions which only arise in the very short term. This provision is intended to cover unusual disposals by firms which are not normally suppliers, or disposal of assets of businesses in liquidation or receivership. It is not intended to cover routine purchases from regular suppliers;
- (j) in the case of contracts awarded to the winner of a design contest provided that the contest has been organized in a manner which is consistent with the principles of this Agreement, notably as regards the publication, in the sense of Article IX, of an invitation to suitably qualified suppliers, to participate in such a contest which shall be judged by an independent jury with a view to design contracts being awarded to the winners.

2. Entities shall prepare a report in writing on each contract awarded under the provisions of paragraph 1. Each report shall contain the name of the procuring entity, value and kind of goods or services procured, country of origin, and a statement of the conditions in this Article which prevailed. This report shall remain with the entities concerned at the disposal of the government authorities responsible for the entity in order that it may be used if required under the procedures of Articles XVIII, XIX, XX and XXII.

Article XVI Offsets

1. Entities shall not, in the qualification and selection of suppliers, products or servi-

byggetjenestene fra den opprinnelige kontrakten ville være vanskelig av tekniske eller økonomiske grunner, og være til betydelig ulempe for etaten. Den samlede verdi av de tildelte kontraktene for de nye byggetjenestene kan imidlertid ikke overskride 50 prosent av beløpet i hovedkontrakten,

- g) for nye byggetjenester som består av en gjentakelse av lignende byggetjenester innenfor rammen av et grunnleggende prosjekt som det opprinnelig ble tildelt en kontrakt for i samsvar med artikkel VII til XIV, når etaten i kunngjøringen om den planlagte anskaffelsen av den opprinnelige byggetjenesten har gjort det klart at begrensede anbudsprosedyrer kunne komme på tale ved tildeling av kontrakter for slike nye byggetjenester,
- h) for varer kjøpt på et råvaremarked,
- i) for anskaffelser gjort på særskilt fordelaktige vilkår som bare opptrer på svært kort sikt. Denne bestemmelsen tar sikte på å dekke usedvanlige avhendelser hos selskaper som vanligvis ikke er leverandører, eller avhending av aktiva hos selskaper under avvikling eller bobestyrer. Dette er ikke ment å dekke rutineanskaffelser fra ordinære leverandører,
- j) når det gjelder kontrakter tildelt vinneren av en designkonkurranse, forutsatt at konkurransen har vært organisert på en måte som er i samsvar med prinsippene i denne Avtale, særlig når det gjelder offentliggjøring som definert i artikkel IX av en innbydelse til passende kvalifiserte leverandører om å delta i en slik konkurranse, hvor en uavhengig jury skal vurdere tildeling av designkontrakter til vinnerne.

2. Etatene skal utarbeide en skriftlig rapport om alle kontrakter som blir tildelt etter bestemmelsene i nr. 1. Hver rapport skal inneholde navnet på den anskaffende etat, verdi og type av varer eller tjenester som kjøpes inn, opprinnelsesland, samt en erklæring om de av vilkårene i denne artikkel som ble lagt til grunn. Denne rapporten skal oppbevares hos vedkommende etater og være tilgjengelig for de offentlige organer som er ansvarlige for etaten, slik at den kan benyttes dersom det kreves etter prosedyrene i artikkel XVIII, XIX, XX og XXII.

Artikkel XVI Gjenkjøpsavtaler

1. Etatene skal ved kvalifisering og valg av leverandører, varer eller tjenester, eller ved

ces, or in the evaluation of tenders and award of contracts, impose, seek or consider offsets.⁷

2. Nevertheless, having regard to general policy considerations, including those relating to development, a developing country may at the time of accession negotiate conditions for the use of offsets, such as requirements for the incorporation of domestic content. Such requirements shall be used only for qualification to participate in the procurement process and not as criteria for awarding contracts. Conditions shall be objective, clearly defined and non-discriminatory. They shall be set forth in the country's Appendix I and may include precise limitations on the imposition of offsets in any contract subject to this Agreement. The existence of such conditions shall be notified to the Committee and included in the notice of intended procurement and other documentation.

Article XVII Transparency

1. Each Party shall encourage entities to indicate the terms and conditions, including any deviations from competitive tendering procedures or access to challenge procedures, under which tenders will be entertained from suppliers situated in countries not Parties to this Agreement but which, with a view to creating transparency in their own contract awards, nevertheless:

- (a) specify their contracts in accordance with Article VI (technical specifications);
- (b) publish the procurement notices referred to in Article IX, including, in the version of the notice referred to in paragraph 8 of Article IX (summary of the notice of intended procurement) which is published in an official language of the WTO, an indication of the terms and conditions under which tenders shall be entertained from suppliers situated in countries Parties to this Agreement;
- (c) are willing to ensure that their procurement regulations shall not normally change during a procurement and, in the event that such change proves unavoidable, to ensure the availability of a satisfactory means of redress.

2. Governments not Parties to the Agreement which comply with the conditions speci-

⁷ Offsets in government procurement are measures used to encourage local development or improve the balance-of-payments accounts by means of domestic content, licensing of technology, investment requirements, counter-trade or similar requirements.

vurdering av anbud og tildeling av kontrakter, hverken pålegge, be om eller vurdere gjenkjøpsavtaler⁷.

2. Under henvisning til generelle politiske hensyn, herunder de som knytter seg til utvikling, kan et utviklingsland imidlertid ved tiltrødelse forhandle om vilkår for bruk av gjenkjøpsavtaler, som f.eks. krav om inkorporering av innenlandsk innhold. Slike krav skal bare brukes for kvalifisering til deltakelse i anskaffelsesprosessen og ikke som kriterier for tildeling av kontrakter. Vilkårene skal være objektive, klart definert og ikkediskriminerende. De skal være framsatt i landets vedlegg I og kan omfatte presise begrensninger når det gjelder å pålegge gjenkjøp i enhver kontrakt som er underkastet denne avtale. Forekomsten av slike vilkår skal meddeles Komitéen og tas med i kunngjøringen av planlagte anskaffelser og annen dokumentasjon.

Artikkel XVII Innsyn

1. Hver Part skal oppmuntre etatene til å tilkjennegi de betingelser og vilkår, herunder eventuelle avvik fra konkurransebaserte anbudsprosedyrer eller fra tilgang til klageprosedyrer, som gir grunnlag for vurdering av leverandører bosatt i land som ikke er Part i denne Avtale, men som for å skape innsyn i sine egne kontrakttildelinger likevel

- a) spesifiserer sine kontrakter i samsvar med artikkel VI (tekniske spesifikasjoner),
- b) offentliggjør kunngjøringen om anskaffelse nevnt i artikkel IX, og herunder klargjør hvilke betingelser og vilkår som skal danne grunnlag for å vurdere anbud fra leverandører bosatt i land som er Parter i avtalen, ved å bruke den versjonen av kunngjøringen som er nevnt i nr. 8 i artikkel IX, (sammenheng av kunngjøring om planlagte anskaffelser), og som offentliggjøres på et av WTOs offisielle språk,
- c) er villige til å sørge for at deres anskaffelsesforskrifter normalt ikke skal endre seg i løpet av en anskaffelse, og å garantere, dersom en slik endring viser seg uunngåelig, at en tilfredsstillende klageadgang vil være tilgjengelig.

2. Regjeringer som ikke er Part i Avtalen, men som oppfyller vilkårene fastsatt i nr. 1

⁷ Gjenkjøpsavtaler ved offentlige anskaffelser er tiltak brukt for å oppmuntre lokal utvikling eller forbedring av handelsbalansekonti ved hjelp av innenlandsk innhold, lisensiering av teknologi, investeringskrav, mot-handel eller lignende krav.

fied in paragraphs 1(a) through 1(c), shall be entitled if they so inform the Parties to participate in the Committee as observers.

bokstav a) til bokstav c), skal ha adgang til å delta i komiteen som observatører, dersom de gir Partene beskjed om dette.

*Article XVIII
Information and Review as Regards
Obligations of Entities*

1. Entities shall publish a notice in the appropriate publication listed in Appendix II not later than 72 days after the award of each contract under Articles XIII through XV. These notices shall contain:

- (a) the nature and quantity of products or services in the contract award;
- (b) the name and address of the entity awarding the contract;
- (c) the date of award;
- (d) the name and address of winning tenderer;
- (e) the value of the winning award or the highest and lowest offer taken into account in the award of the contract;
- (f) where appropriate, means of identifying the notice issued under paragraph 1 of Article IX or justification according to Article XV for the use of such procedure; and
- (g) the type of procedure used.

2. Each entity shall, on request from a supplier of a Party, promptly provide:

- (a) an explanation of its procurement practices and procedures;
- (b) pertinent information concerning the reasons why the supplier's application to qualify was rejected, why its existing qualification was brought to an end and why it was not selected; and
- (c) to an unsuccessful tenderer, pertinent information concerning the reasons why its tender was not selected and on the characteristics and relative advantages of the tender selected as well as the name of the winning tenderer.

3. Entities shall promptly inform participating suppliers of decisions on contract awards and, upon request, in writing.

4. However, entities may decide that certain information on the contract award, contained in paragraphs 1 and 2(c), be withheld where release of such information would impede law enforcement or otherwise be contrary to the public interest or would prejudice the legitimate commercial interest of particular enterprises, public or private, or might prejudice fair competition between suppliers.

*Artikkel XVIII
Informasjon og gjennomgang med hensyn til
etatenes plikter*

1. Etatene skal offentliggjøre en kunngjøring i den aktuelle publikasjonen oppført i bilag II senest 72 dager etter hver tildeling av en kontrakt etter artikkel XIII til XV. Disse kunngjøringene skal inneholde

- a) art og mengde av varer eller tjenester i kontrakttildelingen,
- b) navn og adresse til den etaten som har tildelt kontrakten,
- c) dato for tildeling,
- d) navn og adresse til den foretrukkede anbyderen,
- e) verdien av den tildelte kontrakten eller det høyeste og laveste anbudet som ble tatt i betraktning ved tildeling av kontrakten,
- f) eventuelt middel til å identifisere kunngjøringen sendt ut i henhold til nr. 1 i artikkel IX eller en begrunnelse i samsvar med artikkel XV for bruk av en slik prosedyre, og
- g) hvilken type prosedyre som er brukt.

2. Hver etat skal på anmodning fra en leverandør i et land som er Part, straks gi

- a) en redegjørelse for sin anskaffelsespraksis og sine anskaffelsesprosedyrer,
- b) relevante opplysninger om årsakene til hvorfor leverandørens søknad om kvalifisering ble avvist, hvorfor hans gamle kvalifisering ble brakt til opphør og hvorfor han ikke ble valgt, og
- c) en anbyder som ikke nådde opp, relevante opplysninger om årsakene til hvorfor hans anbud ikke ble valgt, og om egenskapene til og de relative fordelene ved det anbudet som ble valgt, samt navnet på den foretrukkede anbyderen.

3. Etatene skal straks informere deltakende leverandører om vedtak om kontrakttildelinger; dette skal på anmodning skje skriftlig.

4. Etatene kan imidlertid beslutte at visse opplysninger om kontrakttildelingen, omfattet av nr. 1 og 2 bokstav c), skal holdes tilbake dersom avsløring av slike opplysninger ville være til hinder for håndheving av loven, eller på annet vis være i strid med det offentlige interesser, eller ville være til skade for bestemte offentlige eller private foretaks legitime kommersielle interesser, eller kunne være til skade for rettfærdig konkurranse mellom leverandører.

Article XIX

*Information and Review as Regards
Obligations of Parties*

1. Each Party shall promptly publish any law, regulation, judicial decision, administrative ruling of general application, and any procedure (including standard contract clauses) regarding government procurement covered by this Agreement, in the appropriate publications listed in Appendix IV and in such a manner as to enable other Parties and suppliers to become acquainted with them. Each Party shall be prepared, upon request, to explain to any other Party its government procurement procedures.

2. The government of an unsuccessful tenderer which is a Party to this Agreement may seek, without prejudice to the provisions under Article XXII, such additional information on the contract award as may be necessary to ensure that the procurement was made fairly and impartially. To this end, the procuring government shall provide information on both the characteristics and relative advantages of the winning tender and the contract price. Normally this latter information may be disclosed by the government of the unsuccessful tenderer provided it exercises this right with discretion. In cases where release of this information would prejudice competition in future tenders, this information shall not be disclosed except after consultation with and agreement of the Party which gave the information to the government of the unsuccessful tenderer.

3. Available information concerning procurement by covered entities and their individual contract awards shall be provided, upon request, to any other Party.

4. Confidential information provided to any Party which would impede law enforcement or otherwise be contrary to the public interest or would prejudice the legitimate commercial interest of particular enterprises, public or private, or might prejudice fair competition between suppliers shall not be revealed without formal authorization from the party providing the information.

5. Each Party shall collect and provide to the Committee on an annual basis statistics on its procurements covered by this Agreement. Such reports shall contain the following information with respect to contracts awarded by all procurement entities covered under this Agreement:

- (a) for entities in Annex 1, statistics on the estimated value of contracts awarded, both above and below the threshold value, on a global basis and broken down by entities;

Artikkel XIX

*Informasjon og gjennomgang med hensyn til
Partenes plikter*

1. Hver Part skal straks offentliggjøre enhver lov, forskrift, rettsavgjørelse, administrativ kjennelse av generell gyldighet samt alle prosedyrer (herunder standardklausuler i kontrakter) som angår offentlige anskaffelser omfattet av denne Avtale, i de aktuelle publikasjonene oppført i bilag IV og på en slik måte at det gjør andre Parter og leverandører i stand til å få kjennskap til dem. Hver Part skal på anmodning være rede til å redegjøre for enhver annen Part om sine prosedyrer for offentlige anskaffelser.

2. Regjeringen til en ikke foretrukket anbyder som er Part i denne Avtale, kan med forbehold for bestemmelsene i artikkel XXII be om slike tilleggsopplysninger om kontrakttildelingen som måtte være nødvendig for å kontrollere at anskaffelsen ble gjort på en rettfærdig og upartisk måte. Med dette formål for øye skal den anskaffende regjeringen gi opplysninger både om den foretrukkede anbyders egenskaper og relative fordeler og om kontraktprisen. Den sistnevnte informasjonen kan normalt legges fram av den ikke foretrukkede anbyderens regjering, forutsatt at denne utøver denne retten med behørig skjønn. I tilfeller hvor avsløring av disse opplysningene ville være til skade for konkurransen ved framtidige anbud, skal disse opplysningene bare røpes etter konsultasjon og avtale med den Part som gav opplysningene til den ikke foretrukkede anbyderens regjering.

3. Enhver annen Part skal på anmodning få tilgjengelige opplysninger om anskaffelser foretatt av etater omfattet av avtalen og om deres individuelle kontrakttildelinger.

4. Dersom konfidensielle opplysninger gitt en Part ville være til skade for håndheving av loven eller på annet vis være i strid med det offentlige interesser, eller ville være til skade for bestemte offentlige eller private foretaks legitime kommersielle interesser, eller kunne hindre en rettfærdig konkurranse mellom leverandører, skal disse ikke røpes uten formell tillatelse fra den Part som gir opplysningene.

5. Hver Part skal på årsbasis innhente og oversende Komitéen statistiske opplysninger om anskaffelser omfattet av denne Avtale. Slike rapporter skal inneholde følgende opplysninger om kontrakter tildelt av alle anskaffende etater som er omfattet av denne avtale:

- a) for etater i vedlegg 1, statistiske opplysninger om den anslåtte verdi av tildelte kontrakter, både over og under terskelverdien, på globalt grunnlag og fordelt på eta-

Vedlegg 4

Om resultatet av Uruguay-runden (1986-1993) og om samtykke til ratifikasjon av
Avtale om opprettelse av Verdens Handelsorganisasjon (WTO) m.m.

- for entities in Annexes 2 and 3, statistics on the estimated value of contracts awarded above the threshold value on a global basis and broken down by categories of entities;
- (b) for entities in Annex 1, statistics on the number and total value of contracts awarded above the threshold value, broken down by entities and categories of products and services according to uniform classification systems; for entities in Annexes 2 and 3, statistics on the estimated value of contracts awarded above the threshold value broken down by categories of entities and categories of products and services;
 - (c) for entities in Annex 1, statistics, broken down by entity and by categories of products and services, on the number and total value of contracts awarded under each of the cases of Article XV; for categories of entities in Annexes 2 and 3, statistics on the total value of contracts awarded above the threshold value under each of the cases of Article XV; and
 - (d) for entities in Annex 1, statistics, broken down by entities, on the number and total value of contracts awarded under derogations to the Agreement contained in the relevant Annexes; for categories of entities in Annexes 2 and 3, statistics on the total value of contracts awarded under derogations to the Agreement contained in the relevant Annexes.
- ter; for etater i vedlegg 2 og 3, statistiske opplysninger om den anslåtte verdien av tildelte kontrakter over terskelverdien på global basis og fordelt på kategorier av etater,
- b) for etater i vedlegg 1, statistiske opplysninger om antall og samlet verdi av kontrakter tildelt over terskelverdien, fordelt på etater og kategorier av varer og tjenester i samsvar med felles nomenklaturer; for etater i vedlegg 2 og 3, statistiske opplysninger om den anslåtte verdien av kontrakter tildelt over terskelverdien fordelt på kategorier av etater og kategorier av varer og tjenester,
 - c) for etater i vedlegg 1, statistiske opplysninger fordelt på etat og på kategorier av varer og tjenester om antall og samlet verdi av kontrakter tildelt under hvert av tilfellene i artikkel XV; for kategorier av etater i vedlegg 2 og 3, statistiske opplysninger om den samlede verdien av kontrakter tildelt over terskelverdien under hvert av tilfellene i artikkel XV, og
 - d) for etater i vedlegg 1, statistiske opplysninger fordelt på etater om antall og samlet verdi av kontrakter tildelt i henhold til unntakene fra Avtalen oppført i de relevante vedleggene; for kategorier av etater i vedlegg 2 og 3, statistiske opplysninger om den samlede verdien av kontrakter tildelt i henhold til unntak fra Avtalen oppført i de relevante vedleggene.

To the extent that such information is available, each Party shall provide statistics on the country of origin of products and services purchased by its entities. With a view to ensuring that such statistics are comparable, the Committee shall provide guidance on methods to be used. With a view to ensuring effective monitoring of procurement covered by this Agreement, the Committee may decide unanimously to modify the requirements of subparagraphs (a) through (d) as regards the nature and the extent of statistical information to be provided and the breakdowns and classifications to be used.

I den grad slike opplysninger er tilgjengelige, skal hver Part oversende statistiske opplysninger om opprinnelseslandet til varene og tjenestene anskaffet av dens etater. For å sikre at slike statistiske opplysninger er sammenlignbare, skal Komitéen gi veiledning om hvilke metoder som skal brukes. For å sikre en effektiv kontroll av anskaffelser omfattet av denne Avtale kan Komitéen enstemmig beslutte å endre kravene i bokstav a) til d) med hensyn til arten og omfanget av de statistiske opplysninger som skal oversendes og hvilke fordelinger og klassifiseringer som skal brukes.

Article XX
Challenge Procedures

Consultations

1. In the event of a complaint by a supplier that there has been a breach of this Agreement in the context of a procurement, each Party shall encourage the supplier to seek resolution of its complaint in consultation with the procuring entity. In such instances the procuring enti-

Artikkel XX
Klageprosedyrer

Konsultasjoner

1. Dersom en leverandør klager over at denne Avtale er blitt brutt i forbindelse med en anskaffelse, skal hver Part oppmuntre leverandøren til å søke om å få klagen avgjort i konsultasjon med den anskaffende etaten. I slike tilfeller skal den anskaffende etaten

ty shall accord impartial and timely consideration to any such complaint, in a manner that is not prejudicial to obtaining corrective measures under the challenge system.

Challenge

2. Each Party shall provide non-discriminatory, timely, transparent and effective procedures enabling suppliers to challenge alleged breaches of the Agreement arising in the context of procurements in which they have, or have had, an interest.

3. Each Party shall provide its challenge procedures in writing and make them generally available.

4. Each Party shall ensure that documentation relating to all aspects of the process concerning procurements covered by this Agreement shall be retained for three years.

5. The interested supplier may be required to initiate a challenge procedure and notify the procuring entity within specified time-limits from the time when the basis of the complaint is known or reasonably should have been known, but in no case within a period of less than 10 days.

6. Challenges shall be heard by a court or by an impartial and independent review body with no interest in the outcome of the procurement and the members of which are secure from external influence during the term of appointment. A review body which is not a court shall either be subject to judicial review or shall have procedures which provide that:

- (a) participants can be heard before an opinion is given or a decision is reached;
- (b) participants can be represented and accompanied;
- (c) participants shall have access to all proceedings;
- (d) proceedings can take place in public;
- (e) opinions or decisions are given in writing with a statement describing the basis for the opinions or decisions;
- (f) witnesses can be presented;
- (g) documents are disclosed to the review body.

7. Challenge procedures shall provide for:

- (a) rapid interim measures to correct breaches of the Agreement and to preserve commercial opportunities. Such action may result in suspension of the procurement process. However, procedures may provide that overriding adverse consequences for the interests concerned, including the public interest, may be taken into account in deciding whether such measures should be applied. In such circumstances, just cause for

raskt og objektivt vurdere enhver slik klage, slik at det ikke hindrer korrigerende tiltak i henhold til klageordningen.

Klage

2. Hver Part skal innføre ikke-diskriminerende, raske, og effektive prosedyrer med innsynsmulighet som gjør det mulig for leverandørene å klage på angivelige brudd på denne Avtale i forbindelse med anskaffelser som de har, eller har hatt, interesse i.

3. Hver Part skal legge fram sine klageprosedyrer skriftlig og gjøre dem allment tilgjengelige.

4. Hver Part skal sørge for at dokumentasjonen om alle aspekter ved anskaffelsesprosessen omfattet av denne avtale skal oppbevares i tre år.

5. Interesserte leverandører kan bli pålagt å innlede en klageprosedyre og underrette etaten som har foretatt anskaffelsen, innen fastsatte tidsfrister fra det tidspunkt da grunnlaget for klagen blir kjent eller rimeligvis burde blitt kjent, men under ingen omstendigheter i løpet av mindre enn 10 dager.

6. Klager skal behandles av en domstol eller av en upartisk og uavhengig klageinstans uten interesse i sakens utfall, og hvis medlemmer er beskyttet mot ytre press i den tiden de er oppnevnt. En klageinstans som ikke er en domstol, skal enten være underkastet en overprøving, eller ha prosedyrer som sørger for at

- a) deltakerne kan høres før det gis en uttalelse eller treffes en beslutning,
- b) deltakerne kan være representert eller ledsaget,
- c) deltakerne skal ha adgang til alle forhandlinger,
- d) forhandlingene skal være offentlige,
- e) uttalelser eller beslutninger gis skriftlig med en erklæring som beskriver grunnlaget for uttalelsene eller beslutningene,
- f) vitner kan føres,
- g) klageinstansen får innsyn i dokumentene.

7. Klageprosedyrene skal sørge for

- a) raske midlertidige tiltak for å korrigere brudd på denne Avtale og beskytte kommersielle muligheter. Slike tiltak kan føre til at anskaffelsesprosessen utsettes. Prosedyrene kan imidlertid fastsette at det kan tas hensyn til overordnede negative konsekvenser for de berørte interesser, herunder det offentliges interesser, når det besluttes om slike tiltak bør få anvendelse. Under slike omstendigheter skal det skriftlig gis

- not acting shall be provided in writing;
- (b) an assessment and a possibility for a decision on the justification of the challenge;
- (c) correction of the breach of the Agreement or compensation for the loss or damages suffered, which may be limited to costs for tender preparation or protest.

8. With a view to the preservation of the commercial and other interests involved, the challenge procedure shall normally be completed in a timely fashion.

Article XXI Institutions

1. A Committee on Government Procurement composed of representatives from each of the Parties shall be established. This Committee shall elect its own Chairman and Vice-Chairman and shall meet as necessary but not less than once a year for the purpose of affording Parties the opportunity to consult on any matters relating to the operation of this Agreement or the furtherance of its objectives, and to carry out such other responsibilities as may be assigned to it by the Parties.

2. The Committee may establish working parties or other subsidiary bodies which shall carry out such functions as may be given to them by the Committee.

Article XXII Consultations and Dispute Settlement

1. The provisions of the Understanding on Rules and Procedures Governing the Settlement of Disputes under the WTO Agreement (hereinafter referred to as the "Dispute Settlement Understanding") shall be applicable except as otherwise specifically provided below.

2. If any Party considers that any benefit accruing to it, directly or indirectly, under this Agreement is being nullified or impaired, or that the attainment of any objective of this Agreement is being impeded as the result of the failure of another Party or Parties to carry out its obligations under this Agreement, or the application by another Party or Parties of any measure, whether or not it conflicts with the provisions of this Agreement, it may with a view to reaching a mutually satisfactory resolution of the matter, make written representations or proposals to the other Party or Parties which it considers to be concerned. Such action shall be promptly notified to the Dispute Settlement Body established under the Dispute Settlement Understanding (hereinafter referred to as "DSB"), as specified below. Any

- en viktig grunn for ikke å gripe inn,
- b) en vurdering av om klagen er berettiget, og mulighet til å treffe en beslutning i den anledning,
- c) korrigerende avbruddet på Avtalen eller erstatning for tap eller skade, som kan begrenses til kostnadene ved å utarbeide anbudet eller ved å klage.

8. For å beskytte kommersielle og andre interesser som står på spill, skal klageprosedyren normalt avvikles raskest mulig.

Artikkel XXI Institusjoner

1. Det skal opprettes en Komité for offentlige anskaffelser som skal bestå av representanter fra hver av Partene. Komitéen skal velge sin egen formann og viseformann, og skal komme sammen når nødvendig, men ikke mindre enn én gang i året for å gi Partene anledning til å konsultere i saker knyttet til anvendelsen av denne Avtale, eller for å fremme dens målsettinger, og for å utføre slike andre forpliktelser som Partene måtte gi den.

2. Komitéen kan opprette arbeidsgrupper eller underordnede organer som skal utføre slike funksjoner som komiteen måtte gi dem.

Artikkel XXII Konsultasjoner og tvisteløsning

1. Bestemmelsene i Avtale om regler og prosedyrer for løsning av tvister under WTO-avtalen (heretter omtalt som «Tvisteløsningsavtalen») skal få anvendelse med mindre annet fastsettes særskilt nedenfor.

2. Dersom en Part mener at den i henhold til denne avtale direkte eller indirekte har krav på en fordel som er i ferd med å bli opphevet eller redusert, eller at det er lagt hindringer i veien for å nå en målsetting i denne Avtale fordi en annen Part eller andre Parter ikke utfører sine plikter i henhold til denne Avtale, eller fordi en annen Part eller andre Parter anvender et eller annet tiltak, uavhengig av om dette er i strid med bestemmelsene i denne Avtale eller ikke, kan samme Part legge fram skriftlige framstillinger eller forslag for den andre Part eller de andre Partene som den mener er berørt, for å oppnå en gjensidig tilfredsstillende løsning på saken. En slik framgangsmåte skal straks meddeles tvisteløsningsorganet opprettet i henhold til tvisteløsningsavtalen (heretter omtalt som «DSB*»),

Party thus approached shall give sympathetic consideration to the representations or proposals made to it.

3. The DSB shall have the authority to establish panels, adopt panel and Appellate Body reports, make recommendations or give rulings on the matter, maintain surveillance of implementation of rulings and recommendations, and authorize suspension of concessions and other obligations under this Agreement or consultations regarding remedies when withdrawal of measures found to be in contravention of the Agreement is not possible, provided that only Members of the WTO Party to this Agreement shall participate in decisions or actions taken by the DSB with respect to disputes under this Agreement.

4. Panels shall have the following terms of reference unless the parties to the dispute agree otherwise within 20 days of the establishment of the panel:

"To examine, in the light of the relevant provisions of this Agreement and of (name of any other covered Agreement cited by the parties to the dispute), the matter referred to the DSB by (name of party) in document ... and to make such findings as will assist the DSB in making the recommendations or in giving the rulings provided for in this Agreement."

In the case of a dispute in which provisions both of this Agreement and of one or more other Agreements listed in Appendix 1 of the Dispute Settlement Understanding are invoked by one of the parties to the dispute, paragraph 3 shall apply only to those parts of the panel report concerning the interpretation and application of this Agreement.

5. Panels established by the DSB to examine disputes under this Agreement shall include persons qualified in the area of government procurement.

6. Every effort shall be made to accelerate the proceedings to the greatest extent possible. Notwithstanding the provisions of paragraphs 8 and 9 of Article 12 of the Dispute Settlement Understanding, the panel shall attempt to provide its final report to the parties to the dispute not later than four months, and in case of delay not later than seven months, after the date on which the composition and terms of reference of the panel are agreed. Consequently, every effort shall be made to reduce also the periods foreseen in paragraph 1 of Article 20 and paragraph 4 of Article 21 of the Dispute Settlement Understanding by two months. Moreover, notwithstanding the provisions of paragraph 5 of Article 21 of the Dispute Settlement Understanding, the panel shall attempt

som fastsatt nedenfor. En Part som mottar en slik henvendelse, skal vurdere framstillingene eller forslagene den får med en positiv innstilling.

3. DSB skal ha myndighet til å opprette paneler, vedta rapporter fra paneler og ankeorgan, gi anbefalinger eller treffe avgjørelser i saken, føre vedvarende kontroll over gjennomføringen av avgjørelser og anbefalinger, og godkjenne opphevelse av innrømmelser og andre plikter i henhold til denne Avtale, eller konsultasjoner om botemidler når det ikke er mulig å trekke tilbake tiltak som viser seg å være i strid med denne Avtale, forutsatt at bare medlemmer av WTO som er Part i denne Avtale, skal delta i beslutninger eller tiltak truffet av DSB med hensyn til tvister knyttet til denne Avtale.

4. Paneler skal ha følgende mandat, med mindre partene i tvisten, minst 20 dager før panelet opprettes, er enige om annet:

«I lys av de relevante bestemmelser i denne Avtale og (oppgi navn på eventuelle andre omfattede avtaler partene i tvisten påberoper seg) å undersøke saken henvist til DSB av (navn på part) i dokument ... og å trekke konklusjoner som vil hjelpe DSB til å gi anbefalinger eller til å treffe avgjørelser i henhold til denne avtale.»

I tvist hvor bestemmelser både i denne Avtalen og i en eller flere andre avtaler nevnt i Vedlegg 1 til Tvisteløsningsavtalen blir påberopt av en av partene i tvisten, skal paragraf 3 kun gjelde for de deler av panelrapporten som vedrører tolkning og anvendelse av denne Avtale.

5. Paneler opprettet av DSB for å undersøke tvister i henhold til denne avtale skal bestå av personer som er kvalifisert innen området offentlige anskaffelser.

6. Det skal gjøres alle mulige anstrengelser for at forhandlingene skal gå så raskt som mulig. Uansett det som er bestemt i nr. 8 og 9 i artikkel 12 i tvisteløsningsavtalen, skal panelet forsøke å legge fram sin endelige rapport for partene i tvisten senest fire måneder, og i tilfelle forsinkelser senest sju måneder etter den dato da panelets sammensetning og mandat ble avtalt. Følgelig skal det gjøres alle mulige anstrengelser for å redusere tidsrommene fastsatt i nr. 1 i artikkel 20 og nr. 4 i artikkel 21 i Tvisteløsningsavtalen med to måneder. Uansett det som er bestemt i nr. 5 i artikkel 21 i Tvisteløsningsavtalen, skal panelet dessuten forsøke å legge fram sin beslutning i løpet av 60 dager dersom det er uenighet om det faktisk foreligger tiltak truffet for å overholde

* Dispute Settlement Body, o.a.

to issue its decision, in case of a disagreement as to the existence or consistency with a covered Agreement of measures taken to comply with the recommendations and rulings, within 60 days.

7. Notwithstanding paragraph 2 of Article 22 of the Dispute Settlement Understanding, any dispute arising under any Agreement listed in Appendix 1 to the Dispute Settlement Understanding other than this Agreement shall not result in the suspension of concessions or other obligations under this Agreement, and any dispute arising under this Agreement shall not result in the suspension of concessions or other obligations under any other Agreement listed in the said Appendix 1.

Article XXIII

Exceptions to the Agreement

1. Nothing in this Agreement shall be construed to prevent any Party from taking any action or not disclosing any information which it considers necessary for the protection of its essential security interests relating to the procurement of arms, ammunition or war materials, or to procurement indispensable for national security or for national defence purposes.

2. Subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between countries where the same conditions prevail or a disguised restriction on international trade, nothing in this Agreement shall be construed to prevent any Party from imposing or enforcing measures: necessary to protect public morals, order or safety, human, animal or plant life or health or intellectual property; or relating to the products or services of handicapped persons, of philanthropic institutions or of prison labour.

Article XXIV

Final Provisions

1. Acceptance and Entry into Force

This Agreement shall enter into force on 1 January 1996 for those governments⁸ whose agreed coverage is contained in Annexes 1 through 5 of Appendix I of this Agreement and which have, by signature, accepted the Agreement on 15 April 1994 or have, by that date, signed the Agreement subject to ratification and subsequently ratified the Agreement before 1 January 1996.

⁸ For the purpose of this Agreement, the term "government" is deemed to include the competent authorities of the European Communities.

anbefalingene og avgjørelsene, eller om disse er i samsvar med en omfattet avtale.

7. Som unntak fra nr. 2 i artikkel 22 i Tvisteløsningsavtalen skal ingen tvist som oppstår i tilknytning til en annen avtale enn denne, og som er oppført i bilag 1 til Tvisteløsningsavtalen, føre til opphevelse av innrømmelser eller av andre plikter knyttet til denne Avtale, og ingen tvist som oppstår i tilknytning til denne Avtale skal føre til opphevelse av innrømmelser eller av andre plikter knyttet til en annen avtale oppført i det nevnte bilag 1.

Artikkel XXIII

Unntak fra Avtalen

1. Intet i denne Avtale skal tolkes slik at det hindrer en Part i å treffe tiltak eller unnlate å røpe opplysninger den betrakter som nødvendige for å verne sine sentrale sikkerhetsinteresser knyttet til anskaffelse av våpen, ammunisjon eller krigsmateriell, eller slik at det hindrer anskaffelser som er uunnværlige for den nasjonale sikkerhet eller for nasjonale forsvarsformål.

2. Forutsatt at slike tiltak ikke får anvendelse på en måte som ville innebære vilkårlig eller urettmessig diskriminering mellom land hvor samme vilkår gjelder, eller en skjult begrensning av internasjonal handel, skal intet i denne Avtale tolkes slik at det hindrer en Part i å treffe eller håndheve tiltak som er nødvendige for å verne den offentlige moral, orden eller sikkerhet, menneskers, dyrs og planters liv eller helse eller intellektuell eiendom, eller knyttet til varer eller tjenester fra funksjonshemmede personer, humanitære institusjoner eller fengselsarbeid.

Artikkel XXIV

Sluttbestemmelser

1. Godkjennelse og ikrafttredelse

Denne Avtale skal tre i kraft 1. januar 1996 for de regjeringer⁸ hvis avtalte dekningsområde er oppført i vedlegg 1 til 5 i bilag I i denne avtale, som har undertegnet Avtalen 15. april 1994, eller innen den dato har undertegnet avtalen med forbehold om ratifisering og dernest ratifisert Avtalen før 1. januar 1996.

⁸ I denne avtale anses begrepet «regjering» å omfatte vedkommende myndigheter i Det europeiske økonomiske fellesskap.

2. Accession

Any government which is a Member of the WTO, or prior to the date of entry into force of the WTO Agreement which is a contracting party to GATT 1947, and which is not a Party to this Agreement may accede to this Agreement on terms to be agreed between that government and the Parties. Accession shall take place by deposit with the Director-General of the WTO of an instrument of accession which states the terms so agreed. The Agreement shall enter into force for an acceding government on the 30th day following the date of its accession to the Agreement.

3. Transitional Arrangements

- (a) Hong Kong and Korea may delay application of the provisions of this Agreement, except Articles XXI and XXII, to a date not later than 1 January 1997. The commencement date of their application of the provisions, if prior to 1 January 1997, shall be notified to the Director-General of the WTO 30 days in advance.
- (b) During the period between the date of entry into force of this Agreement and the date of its application by Hong Kong, the rights and obligations between Hong Kong and all other Parties to this Agreement which were on 15 April 1994 Parties to the Agreement on Government Procurement done at Geneva on 12 April 1979 as amended on 2 February 1987 (the "1988 Agreement") shall be governed by the substantive⁹ provisions of the 1988 Agreement, including its Annexes as modified or rectified, which provisions are incorporated herein by reference for that purpose and shall remain in force until 31 December 1996.
- (c) Between Parties to this Agreement which are also Parties to the 1988 Agreement, the rights and obligations of this Agreement shall supersede those under the 1988 Agreement.
- (d) Article XXII shall not enter into force until the date of entry into force of the WTO Agreement. Until such time, the provisions of Article VII of the 1988 Agreement shall apply to consultations and dispute settlement under this Agreement, which provisions are hereby incorporated in the Agreement by reference for that purpose. These provisions shall be applied under the auspices of the Committee under this Agreement.
- (e) Prior to the date of entry into force of the WTO Agreement, references to WTO bodies shall be construed as referring to the corres-

⁹ All provisions of the 1988 Agreement except the Preamble, Article VII and Article IX other than paragraphs 5(a) and (b) and paragraph 10.

2. Tiltredelse

Enhver regjering som er medlem av WTO, eller som før den dato WTO-avtalen trer i kraft er en kontraherende part til GATT 1947, og som ikke er Part i denne Avtale, kan tiltre denne Avtale på vilkår som skal avtales mellom samme regjering og Partene. Tiltredelse skal skje ved at det deponeres et tiltredelsesdokument hos WTOs generaldirektør, hvor de avtalte vilkårene er oppført. For en tiltredende regjering skal Avtalen tre i kraft den 30. dagen etter den dato da samme regjering tiltrådte denne Avtale.

3. Overgangsordninger

- a) Hong Kong og Korea kan utsette anvendelsen av bestemmelsene i denne Avtale, med unntak av artikkel XXI og XXII, til senest 1. januar 1997. Dersom datoen da de begynner å anvende bestemmelsene er før 1. januar 1997, skal dette meddeles WTOs generaldirektør 30 dager på forhånd.
- b) I løpet av tidsrommet mellom den dato da denne Avtale trer i kraft og den dato da den får anvendelse i Hong Kong, skal de rettigheter og plikter mellom Hong Kong og alle andre Parter i denne Avtale som 15. april 1994 var parter i Avtalen om offentlige anskaffelser utferdiget i Geneve 12. april 1979, sist endret 2. februar 1987 («1988-avtalen»), reguleres av de materielle⁹ bestemmelser i 1988-avtalen, herunder dens vedlegg som endret eller korrigert; disse bestemmelser inkorporeres ved henvisning i denne avtale for dette formål og skal være i kraft fram til 31. desember 1996.
- c) Rettighetene og pliktene i denne Avtale skal erstatte rettighetene og pliktene i 1988-avtalen mellom parter i denne avtale som også er parter i 1988-avtalen.
- d) Artikkel XXII skal ikke tre i kraft før den dato da WTO-avtalen trer i kraft. Til dette skjer skal bestemmelsene i artikkel VII i 1988-avtalen få anvendelse på konsultasjoner og tvisteløsninger i henhold til denne Avtale; disse bestemmelsene inkorporeres herved ved henvisning i denne Avtale for dette formål. Disse bestemmelsene skal få anvendelse under beskyttelse av Komitéen i henhold til denne Avtale.
- e) Før WTO-avtalen trer i kraft, skal henvisninger til WTO-organer tolkes som henvisninger til det tilsvarende GATT-organ, og

⁹ Alle bestemmelser i 1988-avtalen bortsett fra preambelen, artikkel VII og artikkel IX med unntak av nr. 5 bokstav a) og bokstav b), samt nr. 10.

pending GATT body and references to the Director-General of the WTO and to the WTO Secretariat shall be construed as references to, respectively, the Director-General to the CONTRACTING PARTIES to GATT 1947 and to the GATT Secretariat.

4. *Reservations*

Reservations may not be entered in respect of any of the provisions of this Agreement.

5. *National Legislation*

- (a) Each government accepting or acceding to this Agreement shall ensure, not later than the date of entry into force of this Agreement for it, the conformity of its laws, regulations and administrative procedures, and the rules, procedures and practices applied by the entities contained in its lists annexed hereto, with the provisions of this Agreement.
- (b) Each Party shall inform the Committee of any changes in its laws and regulations relevant to this Agreement and in the administration of such laws and regulations.

6. *Rectifications or Modifications*

- (a) Rectifications, transfers of an entity from one Annex to another or, in exceptional cases, other modifications relating to Appendices I through IV shall be notified to the Committee, along with information as to the likely consequences of the change for the mutually agreed coverage provided in this Agreement. If the rectifications, transfers or other modifications are of a purely formal or minor nature, they shall become effective provided there is no objection within 30 days. In other cases, the Chairman of the Committee shall promptly convene a meeting of the Committee. The Committee shall consider the proposal and any claim for compensatory adjustments, with a view to maintaining a balance of rights and obligations and a comparable level of mutually agreed coverage provided in this Agreement prior to such notification. In the event of agreement not being reached, the matter may be pursued in accordance with the provisions contained in Article XXII.
- (b) Where a Party wishes, in exercise of its rights, to withdraw an entity from Appendix I on the grounds that government control or influence over it has been effectively eliminated, that Party shall notify the Committee. Such modification shall become effective the day after the end of the following meeting of the Committee, provided that the meeting is no sooner than 30 days from the date of notification and no objection has been made. In

henvisninger til generaldirektøren for WTO og WTO-sekretariatet skal tolkes som henvisninger til henholdsvis generaldirektøren for de KONTRAHERENDE PARTER til GATT 1947 og til GATT-sekretariatet.

4. *Reservasjoner*

Det kan ikke inntas reservasjoner når det gjelder noen av bestemmelsene i denne Avtale.

5. *Nasjonal lovgivning*

- a) Hver regjering som godtar eller tiltrer denne avtale skal senest den dato da denne avtale trer i kraft for dens vedkommende, sørge for at dens lover og forskrifter, samt regler, prosedyrer og praksis anvendt av forvaltningsenhetene oppført på de lister den har lagt ved denne Avtale, er i samsvar med bestemmelsene i denne Avtale.
- b) Hver Part skal underrette komiteen om eventuelle endringer i de av dens lover og forskrifter som er relevante for denne Avtale og om endringer i forvaltningen av slike lover og forskrifter.

6. *Beriktigelser og endringer*

- a) Komiteen skal underrettes om beriktigelser, overføringer av en forvaltningsenhet fra et vedlegg til et annet, eller i særskilte tilfeller andre endringer knyttet til bilag I til IV, sammen med opplysninger om de sannsynlige følgene av endringen for det gjensidig avtalte dekningsområdet fastsatt i denne Avtale. Dersom beriktigelsene, overføringene eller andre endringer er av rent formal eller uvesentlig art, skal de settes i verk innen 30 dager, forutsatt at det ikke foreligger noen innsigelse. I andre tilfeller skal komiteens formann straks kalle sammen Komiteen til et møte. Komiteen skal vurdere forslaget og eventuelle krav om kompensasjon med sikte på å opprettholde likevekten mellom rettigheter og plikter, og et sammenlignbart nivå på det gjensidig avtalte dekningsområdet fastsatt i denne Avtale før en slik melding har funnet sted. I tilfelle det ikke oppnås enighet, kan saken forfølges i samsvar med bestemmelsene i artikkel XXII.
- b) Dersom en Part ønsker å utøve sin rett til å trekke tilbake en etat fra bilag I av den grunn at offentlig kontroll eller innflytelse over denne etaten er fullstendig opphørt, skal denne Parten underrette Komiteen. En slik endring skal settes i verk dagen etter at det påfølgende møtet i komiteen er avsluttet, forutsatt at møtet ikke skjer tidligere enn 30 dager etter underrettelsesdatoen og at det ikke er framkommet innsigelse.

the event of an objection, the matter may be pursued in accordance with the procedures on consultations and dispute settlement contained in Article XXII. In considering the proposed modification to Appendix I and any consequential compensatory adjustment, allowance shall be made for the market-opening effects of the removal of government control or influence.

7. *Reviews, Negotiations and Future Work*

- (a) The Committee shall review annually the implementation and operation of this Agreement taking into account the objectives thereof. The Committee shall annually inform the General Council of the WTO of developments during the periods covered by such reviews.
- (b) Not later than the end of the third year from the date of entry into force of this Agreement and periodically thereafter, the Parties thereto shall undertake further negotiations, with a view to improving this Agreement and achieving the greatest possible extension of its coverage among all Parties on the basis of mutual reciprocity, having regard to the provisions of Article V relating to developing countries.
- (c) Parties shall seek to avoid introducing or prolonging discriminatory measures and practices which distort open procurement and shall, in the context of negotiations under subparagraph (b), seek to eliminate those which remain on the date of entry into force of this Agreement.

8. *Information Technology*

With a view to ensuring that the Agreement does not constitute an unnecessary obstacle to technical progress, Parties shall consult regularly in the Committee regarding developments in the use of information technology in government procurement and shall, if necessary, negotiate modifications to the Agreement. These consultations shall in particular aim to ensure that the use of information technology promotes the aims of open, non-discriminatory and efficient government procurement through transparent procedures, that contracts covered under the Agreement are clearly identified and that all available information relating to a particular contract can be identified. When a Party intends to innovate, it shall endeavour to take into account the views expressed by other Parties regarding any potential problems.

9. *Amendments*

Parties may amend this Agreement having regard, *inter alia*, to the experience gained in

ser. I tilfelle innsigelser kan saken forfølges i samsvar med prosedyrene for konsultasjoner og tvisteløsning beskrevet i artikkel XXII. Ved vurderingen av den foreslåtte endringen til vedlegg I og eventuell kompensasjon som følger av dette, skal det tas hensyn til de virkninger fjerning av offentlig kontroll eller innflytelse har på åpningen av markedet.

7. *Gjennomgang, forhandlinger og framtidig arbeid*

- a) Komitéen skal årlig gjennomgå gjennomføringen og virkningene av denne Avtale sett i lys av Avtalens målsettinger. Komitéen skal årlig informere WTOs Hovedråd om utviklingen i de tidsrommene som er omfattet av slike granskinger.
- b) Senest ved slutten av det tredje året etter den dato da denne avtale trådte i kraft, og periodevis etter dette, skal Partene i avtalen gjennomføre ytterligere forhandlinger med sikte på å forbedre denne Avtale og oppnå den størst mulige utvidelse av dens dekningsområde blant alle Parter basert gjensidighet og under henvisning til bestemmelsene i artikkel V om utviklingsland.
- c) Partene skal forsøke å unngå å innføre eller forlenge diskriminerende tiltak og praksis som fordreier åpne anskaffelser, og skal innenfor rammen av forhandlinger i henhold til bokstav b) forsøke å fjerne dem som fortsatt gjenstår den dato da denne Avtale trer i kraft.

8. *Informasjonsteknologi*

For å sikre at denne Avtale ikke utgjør en unødig hindring for tekniske framskritt, skal Partene regelmessig konsultere Komitéen om utviklingen i bruken av informasjonsteknologi ved offentlige anskaffelser, og skal om nødvendig forhandle fram endringer i denne Avtale. Disse konsultasjonene skal særlig ta sikte på å sikre at bruken av informasjonsteknologi fremmer mål som åpne, ikke-diskriminerende og effektive offentlige anskaffelser basert på prosedyrer med innsynsmulighet, at kontrakter omfattet av denne avtale er klart identifisert og at all tilgjengelig informasjon om en bestemt kontrakt kan identifiseres. Dersom en Part ønsker å innovere, skal den tilstrebe å ta hensyn til synspunkter uttrykt av andre Parter om eventuelle mulige problemer.

9. *Endringer*

Partene kan endre denne Avtale idet de blant annet tar hensyn til de erfaringene som

its implementation. Such an amendment, once the Parties have concurred in accordance with the procedures established by the Committee, shall not enter into force for any Party until it has been accepted by such Party.

10. *Withdrawal*

- (a) Any Party may withdraw from this Agreement. The withdrawal shall take effect upon the expiration of 60 days from the date on which written notice of withdrawal is received by the Director-General of the WTO. Any Party may upon such notification request an immediate meeting of the Committee.
- (b) If a Party to this Agreement does not become a Member of the WTO within one year of the date of entry into force of the WTO Agreement or ceases to be a Member of the WTO, it shall cease to be a Party to this Agreement with effect from the same date.

11. *Non-application of this Agreement between Particular Parties*

This Agreement shall not apply as between any two Parties if either of the Parties, at the time either accepts or accedes to this Agreement, does not consent to such application.

12. *Notes, Appendices and Annexes*

The Notes, Appendices and Annexes to this Agreement constitute an integral part thereof.

13. *Secretariat*

This Agreement shall be serviced by the WTO Secretariat.

14. *Deposit*

This Agreement shall be deposited with the Director-General of the WTO, who shall promptly furnish to each Party a certified true copy of this Agreement, of each rectification or modification thereto pursuant to paragraph 6 and of each amendment thereto pursuant to paragraph 9, and a notification of each acceptance thereof or accession thereto pursuant to paragraphs 1 and 2 and of each withdrawal therefrom pursuant to paragraph 10 of this Article.

15. *Registration*

This Agreement shall be registered in accordance with the provisions of Article 102 of the Charter of the United Nations.

Done at Marrakesh this fifteenth day of April one thousand nine hundred and ninety-four in a single copy, in the English, French and Spanish languages, each text being authentic, except as otherwise specified with respect to the Appendices hereto.

NOTES

The terms "country" or "countries" as used in this Agreement, including the Appendices,

er blitt gjort ved gjennomføringen av den. Når Partene er blitt enige i samsvar med prosedyrene fastsatt av Komitéen, skal en slik endring ikke tre i kraft for noen Part før den er blitt godkjent av samme Part.

10. *Oppsigelse*

- a) Enhver Part kan si opp denne Avtale. Oppsigelsen skal tre i kraft på dagen 60 dager etter at WTOs generaldirektør har mottatt en skriftlig oppsigelse. Enhver Part kan ved en slik melding umiddelbart be om et møte med komiteen.
- b) Dersom en av Partene i denne Avtale ikke blir medlem av WTO innen ett år etter at WTO-avtalen har trådt i kraft, eller opphører å være medlem av WTO, skal denne Part opphøre å være part i denne Avtale med virkning fra samme dato.

11. *Ikke-anvendelse av denne Avtale mellom bestemte Parter*

Denne Avtale skal ikke få anvendelse mellom to Parter, uansett hvilke, dersom en av Partene på det tidspunkt en av dem godkjenner eller tiltrer denne Avtale, ikke samtykker i en slik anvendelse.

12. *Merknader, bilag og vedlegg*

Merknadene, bilagene og vedleggene til denne Avtale utgjør en integrert del av samme.

13. *Sekretariat*

Denne Avtale skal betjenes av WTO-sekretariatet.

14. *Deponering*

Denne Avtale skal deponeres hos WTOs generaldirektør, som straks skal gi hver Part en bekreftet og autentisk kopi av denne Avtale, av alle beriktigelser og endringer i den i henhold til nr. 6 og av hver enkelt endring i den i henhold til nr. 9, samt en melding om hver enkelt godkjennelse eller tiltredelse til den i henhold til nr. 1 og 2, samt av hver enkelt oppsigelse av den i henhold til nr. 10 i denne artikkel.

15. *Registrering*

Denne Avtale skal registreres i samsvar med bestemmelsene i artikkel 102 i FN-pakten.

Utfærdiget i Marrakesh på den femtende dag i april ett tusen ni hundre og nittifire i ett enkelt eksemplar, på det engelske, franske og spanske språk, der hver enkelt tekst er autentisk med mindre annet er bestemt med hensyn til denne Avtales bilag.

MERKNADER

Med begrepet «land» menes det i denne Avtale, herunder bilagene, alle adskilte tollområ-

are to be understood to include any separate customs territory Party to this Agreement.

In the case of a separate customs territory Party to this Agreement, where an expression in this Agreement is qualified by the term "national", such expression shall be read as pertaining to that customs territory, unless otherwise specified.

Article 1, paragraph 1

Having regard to general policy considerations relating to tied aid, including the objective of developing countries with respect to the untying of such aid, this Agreement does not apply to procurement made in furtherance of tied aid to developing countries so long as it is practised by Parties.

der som er Part i denne Avtale.

Dersom begrepet «nasjonal» brukes i forbindelse med et uttrykk i denne Avtale når det er tale om et adskilt tollområde som er Part i denne avtale, skal det forstås slik at samme uttrykk gjelder dette tollområdet med mindre annet blir uttrykkelig fastsatt.

Artikkel I, nr. 1

Under henvisning til generelle politiske betraktninger knyttet til bundet bistand, herunder utviklingslandenes ønske om å gjøre slik bistand ubundet, får denne Avtale ikke anvendelse på anskaffelser foretatt for å fremme bundet bistand til utviklingsland så lenge slik bistand praktiseres av Partene.

NORGE**BILAG I TIL AVTALEN
OM OFFENTLIGE INNKJØP**

(Kun autentisk på engelsk)

VEDLEGG 1

Forvaltningsenheter som anskaffer i samsvar med bestemmelsene i Avtalen

VEDLEGG 2

Etater som gjennomfører anskaffelser i henhold til bestemmelsene i Avtalen

VEDLEGG 3

Andre forvaltningsenheter som anskaffer i henhold til bestemmelsene i Avtalen

VEDLEGG 4

Tjenester

VEDLEGG 5

Bygge- og anleggstjenester

GENERELLE MERKNADER

NORGE

(Kun autentisk på engelsk)

VEDLEGG 1*Forvaltningsenheter som anskaffer i samsvar
med bestemmelsene i denne Avtale*

Varer:

Terskelverdi: SDR1 130.000

Tjenester: (fastsatt i vedlegg 4)

Terskelverdi: SDR 130.000

Bygg og anlegg: (fastsatt i vedlegg 5)

Terskelverdi: SDR 5.000.000

Liste over etater:

Følgende offentlige oppdragsgivere i staten:

Statsministerens kontor**Administrasjonsdepartementet:**

Prisdirektoratet

Statens Forvaltningstjeneste

Statens Informasjonstjeneste

Statskonsult

Barne- og familiedepartementet:

Barneombudet

Forbrukerombudet

Forbrukerrådet

Likestillingsombudet

Likestillingsrådet

Statens Adopsjonskontor

Statens Institutt for Forbruksforskning

Finans- og tolldepartementet:

Kredittilsynet

Skattedirektoratet

Oljeskattekontoret

Toll- og avgiftsdepartementet

Fiskeridepartementet:

Fiskeridirektoratet

Havforskningsinstituttet

Kystdirektoratet

Forsvarsdepartementet*:

Forsvarets Forskningsinstitutt*

Forsvarets Overkommando*

Hærens Forsyningskommando*

Luftforsvarets Forsyningskommando*

Sjøforsvarets Forsyningskommando*

Forsvarets Sanitet*

Justis- og politidepartementet

Brønnøysundregisterene

Datatilsynet

Direktoratet for sivilt beredskap

Riksadvokaten

Statsadvokatembetene:

- Eidsivating

- Vestfold og Telemark

- Agder

- Rogaland

- Hordaland

- Møre og Romsdal, Sogn og Fjordane

- Trondheim

- Nordland

- Troms og Finnmark

Politiet

**Kirke-, utdannings- og forsknings-
departementet**

Det norske meteorologiske institutt

Kirkerådet

Lærarutdanningsrådet

Mellomkirkelig råd

Norsk Utenrikspolitisk Institutt

Norsk Voksenpedagogisk

Forskningsinstitutt

Riksbibliotekstjenesten

Samisk Utdanningsråd

Kommunal- og arbeidsdepartementet:

Arbeidsdirektoratet

Arbeidsforskningsinstituttet

Arbeidstilsynet

Direktoratet for Brann og

Eksplosjonsvern

Produktregisteret

Statens Bygningstekniske Etat

Utlendingsdirektoratet

Kulturdepartementet:

Norsk Filminstitutt

Norsk Kulturråd

Norsk Språkråd

Riksarkivet

Statsarkivene i :

- Oslo

- Hamar

¹ Special Drawing Rights = spesielle trekkrettigheter. o.a.

Vedlegg 4

Om resultatet av Uruguay-runden (1986-1993) og om samtykke til ratifikasjon av
Avtale om opprettelse av Verdens Handelsorganisasjon (WTO) m.m.

- Kongsberg
- Kristiansand
- Stavanger
- Bergen
- Trondheim
- Tromsø
- Rikskonsertene
- Statens Filmkontroll
- Statens Filmsentral

Landbruksdepartementet:

Norsk Institutt for
Skogforskning
Reindriftsadministrasjonen
Statens forskningsstasjoner i Landbruk
Statens Naturskadefond
Statens Næringsmiddeltilsyn
Statens Tilsynsinstitusjoner for
Landbruket
Veterinærinstituttet

Miljøverndepartementet:

Direktoratet for Naturforvaltning
Norsk Polarinstitutt
Riksantikvaren
Statens Forurensingstilsyn
Statens Kartverk

Nærings-og energidepartementet:

Direktoratet for Måleteknikk
Norges Geologiske Undersøkelse
Norges Vassdrags- og Energiverk
Oljedirektoratet
Statens Veiledningskontor for oppfinnere
Styret for det industrielle rettsvern

Samferdselsdepartementet:

Postdirektoratet
Vegdirektoratet

Sosialdepartementet:

Statens Institutt for Folkehelse
Helsedirektoratet
Rikshospitalet
Rikstrygdeverket
Rusmiddeldirektoratet Statens Helseundersø-
kelser
Statens Institutt for alkohol- og narkotika-
forskning
Statens Legemiddelkontroll
Statens Strålevern
Statens Tobakkskaderåd

Utenriksdepartementet:

Direktoratet for utviklingshjelp
Norimpod
Sjøfartsdirektoratet

Stortinget:

Stortingets ombudsmann for
forvaltningen - Sivilombudsmannen
Riksrevisjonen

Høyesterett**Fotnote:**

Anskaffelser foretatt av etater i forsvaret
(merket med en «*») omfatter varer som faller
inn under CCCN-kapitlene fastsatt i de gene-
relle merknadene.

VEDLEGG 2

*Etater som gjennomfører anskaffelser i hen-
hold til bestemmelsene til denne Avtale*

I. Varer:

Terskelverdi: SDR 200.000

II. Tjenester : (fastsatt i vedlegg 4)

Terskelverdi: SDR 200.000

III. Bygg og anlegg: (fastsatt i vedlegg 5)

Terskelverdi: SDR 5.000.000

Liste over etater:

1. Offentlige oppdragsgivere blant regionale
eller lokale myndigheter (alle fylker (19) og
kommuner (435)).
2. Offentligrettslige organer, eller sammen-
slutninger dannet av en eller flere slike
myndigheter eller offentligrettslige myn-
digheter eller organer²), herunder:
Norsk Rikskringkastning
Norges Bank

² Et offentlig organ er ethvert organ:

- som er opprettet med det bestemte formål å imø-
tekomme allmenhetens behov, og ikke er av in-
dustriell eller forretningsmessig karakter, som
er et selvstendig rettssubjekt, og
- som i hovedsak er finansiert av statlige, fylkes-
kommunale eller kommunale myndigheter eller
andre offentligrettslige organer, eller hvis for-
valtning er underlagt slike organers kontroll, el-
ler som har et administrasjons-, ledelses- eller
kontrollorgan der over halvparten av medlem-
mene er oppnevnt av statlige, fylkeskommunale
eller kommunale myndigheter eller andre of-
fentligrettslige organer.

Statistisk Sentralbyrå Norges Forsknings-
råd
Statens Pensjonskasse
Garanti-instituttet for Eksportkreditt

Kategorier:

- *Statsbanker:*
Statens Landbruksbank
Statens Fiskarbank
Statens Nærings- og
Distriktsutviklingsfond
Den norske stats Husbank
Norges Kommunalbank
Statens Lånekaske for aviser
Statens Lånekaske for Utdanning
- *Universiteter og Høyskoler etter lov av 16.
juni 1989 nr. 77*
- *Museer som eies og drives av det offentlige.*

VEDLEGG 3*

*Andre forvaltningsenheter som anskaffer i
henhold til bestemmelsene i denne Avtale*

I. Varer:

Terskelverdi: SDR 400.000

II. Tjenester: (fastsatt i vedlegg 4) **

Terskelverdi: SDR 400.000

III. Bygg og anlegg: (fastsatt i vedlegg 5)

Terskelverdi: SDR 5.000.000

Liste over etater:

1. Elektrisitetssektoren: ***

Offentlige virksomheter som produserer, transporterer eller distribuerer elektrisitet i henhold til Lov om bygging og drift av elektriske anlegg (LOV 1969-06-19), Lov om erverv av vannfall, bergverk og annen fast eiendom m.v., Kap. I, jf. kap. V (LOV 19-17-24 16, kap. I), eller Vassdragsreguleringsloven (LOV 1917-12-14 17) eller Energiloven (LOV 1990-06-29 50).»

2. Lokaltransport:

Offentlige virksomheter som har som en av sine virksomheter driften av nettverk som tilbyr publikum en tjeneste på området transport med automatiserte systemer, lokale jernbaner, sporvei, trolleybusser, busser eller taubaner i henhold til Lov om anlegg og drift av jernbane, herunder sporvei, tunellbane og forstadsbane m.m. (LOV 1993-06-11 100), eller Lov om samferdsel (LOV 1796-06-04 63) eller Lov om anlegg av taugbaner og løipestrenger (LOV 1912-06-14 1).

3. Flyplasser:

Offentlige etater som tilbyr flyplassfasiliteter i henhold til Lov om luftfart (LOV 1960-12-16 1). Luftfartsverket National Civil Aviation Administration

4. Havner:

Offentlige etater som driver i henhold til Havneloven (LOV 1984-06-08 51)

5. Vannforsyning: ***

Offentlige etater som produserer eller distribuerer vann i henhold til Forskrift om drikkevann og vannforsyning (FOR 1951 - 09-28)

Fotnoter:

* Vedlegg 3 er avhengig av Stortingets godkjenning av ytterligere EØS-lovgivning på dette området.

** Denne Avtale skal ikke få anvendelse på tjenestekontrakter

a) som en offentlig oppdragsgiver inngår med et tilknyttet foretak,

b) som inngås av et joint venture dannet av et antall offentlige oppdragsgivere i den hensikt å gjennomføre en virksomhet som angitt i nr. 1-5 i dette vedlegg med en av de deltagende oppdragsgivere, eller med et foretak som er tilknyttet en av de deltagende oppdragsgivere, forutsatt at minst 80% av den gjennomsnittlige omsetningen av tjenesteydelser innenfor EØS i de seneste 3 år, er oppebåret ved levering av tjenester til de foretak som den er tilknyttet.

Når den samme tjenesteydelse av lignende tjenesteydelser presenteres av mer enn et foretak tilknyttet oppdragsgiver, skal den samlede omsetning av tjenesteytelser innen EØS i de aktuelle foretak tas i betraktning.

*** Når en oppdragsgiver som ikke er en offentlig myndighet leverer drikkevann eller elektrisitet til nettverk som yter tjenester til offentligheten, regnes dette ikke som en virksomhet som definert i vedlegg 3 nr. 1 og 5 dersom:

- vedkommende oppdragsgiver produserer drikkevann eller elektrisitet til forbruk som er nødvendig for å utøve en annen virksomhet enn dem som er nevnt i dette vedlegg nr. 1 og 5, og

- leveringen til det offentlige nettverk bare er avhengig av oppdragsgiverens eget forbruk, og ikke har oversteget 30 pst av oppdragsgiverens samlede produksjon av drikkevann eller energi beregnet på grunnlag av gjennomsnittet for de siste tre år, medregnet inneværende år.

VEDLEGG 4

Tjenester

Fra klassifiseringslisten over tjenester i dokument MTN GNS/W/120 er følgende tjenester inkludert:

Emne	CPC referanse N
Vedlikehold og reparasjonstjenester	6112, 6122, 633, 886
Landtransporttjenester, herunder tjenester som omfatter pansret bil og kurer, unntatt transport av post	712 (except 712235),, 7512 87304
Lufttransporttjenester for passasjerer og frakt, unntatt transport av post	73 (except 7321)
Transport av post over land, unntatt jernbane, og i luften	71235, 7321
Telekommunikasjonstjenester	752** (except 7524, 7525, 7526)
Finansielle tjenester	ex 81
a) Forsikringstjenester	812, 814
b) Bank og investeringstjenester ***	
Data- og tilknyttede tjenester	84
Regnskapsførsel, revisjons og bokføringstjenester	862
Markedsunder søkelser og opinionsmålinger	864
Administrativ rådgivning og tilknyttede tjenester	86 5, 866****
Arkitektvirksomhet; ingeniørvirksomhet og integrert ingeniørvirksomhet, byplanleggings- og landskapsarkitekter, tilknyttet teknisk-vitenskapelig konsulentvirksomhet, teknisk prøving og analyse	867
Reklametjenester	871
Emne	CPC referanse N
Rengjøring av bygninger og eiendomsforvaltning	874, 82201-82206
Forlags- og trykkerivirksomhet på honorar- eller kontraktsbasis	88442
Kloakk og avfallshåndtering; rensing og lignende tjenester	94

- * med unntak av tjenester som forvaltningsenhetene må anskaffe fra en annen etat i henhold til en enerett fastsatt av en offentliggjort lov eller forskrift
- ** med unntak av taletelefon, telex, radiotelegrafi, personsøking og satellitttjenester.
- *** med unntak av kontrakter for finansielle tjenester knyttet til utstedelse, salg, kjøp eller overføring av verdipapirer eller andre finansinstrumenter samt sentralbanktjenester
- **** med unntak av voldgift og meglingstjenester

VEDLEGG 5**Bygge- og anleggstjenester***Definisjon:*

En kontrakt om byggetjenester er en kontrakt hvis gjenstand er oppføringen med alle typer midler av byggverk, som definert i Kapittel 51 i Central Product Classification (CPC).

Liste over Kapittel 51, CPC:

Alle offentlige bygge- og anleggstjenester i Kapittel 51.

**GENERELLE MERKNADER OG UNNTAK
FRA BESTEMMELSENE I ARTIKKEL III:**

1. Norge vil ikke la fordelene ved denne Avtale
 - med hensyn til tildeling av kontrakter av forvaltningsenheter oppført i vedlegg 2 tilkomme leverandører og tjenesteytere i Canada og USA;
 - med hensyn til tildeling av kontrakter av forvaltningsenheter oppført i vedlegg 3 nr.
 - 1) (elektrisitet), tilkomme leverandører og tjenesteytere i Canada, Hong Kong Japan og USA;
 - 2) (lokaltransport), tilkomme leverandører og tjenesteytere i Canada, Israel, Japan, Korea og USA;
 - 3) (flyplasser), tilkomme leverandører og tjenesteytere i Canada, Korea og USA;
 - 4) (havner), tilkomme leverandører og tjenesteytere i Canada og USA;
 - 5) (vann), tilkomme leverandører og tjenesteytere i Canada og USA;
 før Norge har godkjent at de berørte Partene gir norske foretak en tilsvarende og effektiv adgang til de relevante markedene;
 - tilkomme tjenesteytere hos Parter som ikke fører opp de relevante tjenestekontraktene for de relevante forvaltningsenheter i vedlegg 1 til 3 og den relevante tjenestekategorien under vedlegg 4 og 5 på sine egne dekningslister,
2. Bestemmelsene i artikkel XX skal ikke få anvendelse på leverandører og tjenesteytere fra
 - Israel, Japan, Korea og Sveits ved konkurranse om tildeling av kontrakter fra forvaltningsenheter oppført i vedlegg 2 nr. 2, før Norge godkjenner at de har fullført deknningen av regionale/lokale forvaltningsenheter,
 - Japan, Korea og USA ved konkurranse om tildeling av kontrakter til en leverandør eller tjenesteyter hos andre Parter enn dem som er nevnt, som er små eller mellomstore bedrifter i henhold til de relevante bestemmelsene i Norge, før Norge godkjenner at de ikke lengre driver med diskriminerende tiltak til fordel for visse innenlandske små foretak eller minoritetsforetak,
 - Israel, Japan og Korea ved konkurranse om tildeling av kontrakter fra norske forvaltningsenheter, når kontraktens verdi er lavere enn den terskelverdi som får anvendelse på samme kategori kontrakter tildelt av de samme Parter.
3. Før Norge har godkjent at de berørte Partene gir norske leverandører og tjenesteytere tilgang til sine egne markeder, vil Norge ikke la fordelene ved denne Avtale tilkomme leverandører og tjenesteytere fra
 - Canada med hensyn til anskaffelse av FSC 36, 70 og 74 (spesielt industrimaskineri; automatisk databehandlingsutstyr for generelle formål, programvare, materiell og støtteutstyr (med unntak av 7010 ADPEkonfigurasjoner); kontormaskiner, utstyr for synlige dokumenter (billedlagring) og ADB-utstyr.
 - Canada med hensyn til anskaffelse av FSG 58 (utstyr for kommunikasjon, vern og koherent stråling) og USA med hensyn til utstyr for trafikkontroll.
 - Israel og Korea med hensyn til anskaffelser foretatt av forvaltningsenheter oppført i vedlegg 3 nr. 1, med hensyn til anskaffelser av HS Nr. 8504, 8535, 8537 og 8544 (elektriske transformatorer, plugger, brytere og isolerte kabler); og for Israels vedkommende, HS nr. 8501, 8536 og 902830,
 - Canada og USA med hensyn til kontrakter om varer eller servicekomponenter i kontrakter som i seg selv ikke er underlagt denne avtale, selv om de tildeles av en forvaltningsenhet omfattet av denne avtale.
4. Kontrakter tildelt av etater i vedlegg 1 og 2 i forbindelse med virksomhet på områdene drikkevann, energi, transport, eller telekommunikasjoner, er ikke omfattet.
5. Med hensyn til vedlegg 3, skal denne Avtale ikke få anvendelse på følgende:
 - Kontrakter som de anskaffende etater under vedleggets nr. 5 inngår om kjøp av vann.
 - Kontrakter som de anskaffende virksomheter under vedleggets nr. 1 tildeler for energiforsyning eller forsyning av brennstoff til produksjon av energi.
 - Kontrakter som de anskaffende etater

tildeler for andre formål enn utøvelse av egne virksomheter som beskrevet i dette vedlegg, eller i forbindelse slike virksomheter i et land som ikke er tilknyttet EØS.

- Kontrakter som tildeles med sikte på videre salg eller utleie til tredjemenn, forutsatt at oppdragsgiveren ikke har noen særrett eller enerett til å selge eller leie ut gjenstanden for slike kontrakter og at andre foretak har adgang til å selge eller leie dem ut på samme vilkår som oppdragsgiveren.
 - Anskaffende virksomheter som driver innen busstransportsektoren, hvor andre virksomheter har anledning til å tilby de samme tjenestene i det samme geografiske området og på hovedsaklig de samme vilkår.
6. Med hensyn til vedlegg 4 skal denne Avtale ikke få anvendelse på følgende:
- Kontrakter om ervervelse eller leie, uansett finansieringsmåte, av land, eksisterende bygninger eller annen fast eiendom eller om rettigheter til slike,
 - Kontrakter om ervervelse, utvikling, produksjon eller samproduksjon av programmateriale av kringkastingsstasjoner samt kontrakter om kringkastingstid.
 - Kontrakter tildelt en forvaltningsenhet som selv er offentlig oppdragsgiver som definert i Lov om offentlige anskaffelser m.v. (LOV 1992-11-27 116) på grunnlag av en enerett som den nyter godt av i henhold til offentliggjort lov eller forskrift.
 - Ansettelseskontrakter.
7. Denne Avtale skal ikke få anvendelse på kontrakter tildelt i henhold til
- en internasjonal avtale og beregnet på et prosjekt som avtalepartene skal gjennomføre eller utnytte i fellesskap,
 - en internasjonal avtale om stasjonering av tropper,
 - en internasjonal organisasjons særlige prosedyre.
8. Denne Avtale skal ikke få anvendelse på anskaffelse av jordbruksvarer for å fremme programmer for jordbruksstøtte og programmer for ernæring av mennesker.
9. Terskelverdiene angitt i vedleggene vil bli anvendt slik at de er i samsvar med terskelverdiene for offentlige anskaffelser i EØS-avtalen.
10. Denne Avtale får ikke anvendelse på anskaffelser underlagt hemmeligholdelse eller andre særskilte begrensninger med hensyn til rikets sikkerhet.
11. Når en bestemt anskaffelse vil kunne svekke viktige nasjonale politiske målsettinger,

kan den norske regjering vurdere det som nødvendig for i enkelte anskaffelsessakers vedkommende, å fravike Avtalens prinsipp om nasjonal behandling. En beslutning om dette vil bli truffet på norsk regjeringsnivå.

12. Norge reserverer seg når det gjelder anvendelsen av denne Avtale på Svalbard, Jan Mayen og Norges arktiske besittelser.

Forsvarets etater:

Anskaffelser foretatt av forsvarsets etater (merket med en * i vedlegg 1) omfatter følgende:

Kapittel 25: Salt; svovel; jordarter og sten; gips, kalk og sement
Kapittel 26: Malm, slag og aske

Kapittel 27: Mineralbrensel, mineraloljer og produkter fra destillasjon av disse; bituminøst stoff; mineralvoks unntatt:

ex 27.10 spesialdrivstoff

Kapittel 28: Uorganiske kjemikalier; organiske og uorganiske forbindelser av edle metaller, av sjeldne jordmetaller, av radioaktive elementer og av isotoper unntatt:

ex 28.09 sprengstoff

ex 28.13 sprengstoff

ex 28.14 tåregass

ex 28.28 sprengstoff

ex 28.32 sprengstoff

ex 28.39 sprengstoff

ex 28.50 giftige produkter

ex 28.51 giftige produkter

ex 28.54 sprengstoff

Kapittel 29: Organiske kjemikalier unntatt:

ex 29.03 sprengstoff

ex 29.04 sprengstoff

ex 29.07 sprengstoff

ex 29.08 sprengstoff

ex 29.11 sprengstoff

ex 29.12 sprengstoff

ex 29.13 giftige produkter

ex 29.14 giftige produkter

ex 29.15 giftige produkter

ex 29.21 giftige produkter

ex 29.22 giftige produkter

ex 29.23 giftige produkter

ex 29.26 sprengstoff

ex 29.27 giftige produkter

ex 29.29 sprengstoff

Kapittel 30: Farmasøytiske produkter

Kapittel 31: Gjødsl

Kapittel 32: Ekstrakter for garving og farving, garvesyrer og derivater av disse; fargestoffer, farger, maling og lakk, kitt, fyllstoff og stopp, blekk

Kapittel 33: Eteriske oljer og harpiksester;

- parfyme, kosmetikk og toalettartikler
- Kapittel 34: Såpe, overflateaktive organiske stoffer, vaskemidler, smøremidler, kunstig voks, preparert voks, polerings- og skuremidler, lys og lignende artikler, modellermasse og «dentalvoks»
- Kapittel 35: Eggehvitestoffer; lim; enzymer
- Kapittel 37: Fotografiske og kinematografiske varer
- Kapittel 38: Forskjellige kjemiske produkter unntatt:
ex 38.19 giftige produkter
- Kapittel 39: Kunstige harpikser og plaststoffer, celluloseestere og cellulose-ethere, artikler av dette, unntatt:
ex 39.03 sprengstoff
- Kapittel 40: Gummi, syntetisk gummi, faktis og artikler av dette, unntatt:
ex 40.11 skuddsikre dekk
- Kapittel 41: Rå huder og skinn (annet enn pelsverk) og lær
- Kapittel 42: Artikler av lær, saltøy og seletøy; reiseartikler, håndvesker og lignende beholdere; artikler av dyretarmer (annet enn silkeormtarmer)
- Kapittel 43: Pelsverk og kunstig pels; produkter av dette
- Kapittel 44: Tre og artikler av tre; trekull
- Kapittel 45: Kork og artikler av kork
- Kapittel 46: Espartofletting og av andre flettede materialer; kurvarbeid
- Kapittel 47: Materialer for å lage papir
- Kapittel 48: Papir og papp; artikler av papirmasse, av papir og av papp
- Kapittel 49: Trykte bøker, aviser, bilder og andre produkter fra trykkeriindustrien; manuskripter, maskinskrevne manuskripter og planer
- Kapittel 65: Hodeplagg og deler av slike
- Kapittel 66: Paraplyer, solskjermer, spaserstokker, pisker, ridepisker og deler av slike
- Kapittel 67: Preparerte fjær og dun og artikler laget av fjær eller av dun; kunstige blomster; artikler av menneskehår
- Kapittel 68: Artikler av sten, gips, sement, asbest, glimmer og lignende materialer
- Kapittel 69: Kjeramiske produkter
- Kapittel 70: Glass og glassvarer
- Kapittel 71: Perler, edelstener og halvedelstener, edelmetaller, dubleer av edelmetall og artikler av slike, bijouteri
- Kapittel 73: Jern og stål og artikler av dette
- Kapittel 74: Kobber og artikler av dette
- Kapittel 75: Nikkel og artikler av dette
- Kapittel 76: Aluminium og artikler av dette
- Kapittel 77: Magnesium og beryllium og artikler av dette
- Kapittel 78: Bly og artikler av dette
- Kapittel 79: Zinc og artikler av dette
- Kapittel 80: Tinn og artikler av dette
- Kapittel 81: Andre uedle metaller brukt i metallurgisk arbeid og artikler av dette
- Kapittel 82: Verktøy, redskaper, bestikk av uedelt metall; deler av dette unntatt:
ex 82.05 verktøy
ex 82.07 verktøy, deler
- Kapittel 83: Forskjellige artikler av uedelt metall
- Kapittel 84: Kjeler, maskineri og mekaniske apparater; deler av slike unntatt:
ex 84.06 motorer
ex 84.08 andre motorer
ex 84.45 maskineri
ex 84.53 automatiske databehandlingsmaskiner
ex 84.55 deler av maskiner under overskrift 84.53
ex 84.59 kjernereaktorer
- Kapittel 85: Elektrisk maskineri og utstyr; deler av dette unntatt:
ex 85.13 telekommunikasjonsutstyr
ex 85.15 senderutstyr
- Kapittel 86: Lokomotiver for jernbane og sporvei, vognmateriell og deler av dette unntatt:
ex 86.02 pansrede lokomotiver, elektriske
ex 86.03 andre pansrede lokomotiver
ex 86.05 pansrede vogner
ex 86.06 verkstedvogner
ex 86.07 vogner
- Kapittel 87: Andre kjøretøyer enn vognmateriell for jernbane og sporvei, og deler av dette unntatt: ex 87.01 traktorer
ex 87.02 militære kjøretøyer
ex 87.03 kranbil
ex 87.08 tanks og andre pansrede kjøretøyer
ex 87.09 motorsykler
ex 87.14 tilhengere
- Kapittel 89: Skip, båter og flytende strukturer unntatt:

- Kapittel 90: ex 89.01A krigsskip
Optiske, fotografiske, kinetama-
tografiske, måle-, kontroll-, pre-
sisjons-, medisinske og kirurgis-
ke instrumenter og apparater;
deler av slike
unntatt:
ex 90.05 kikkerter
ex 90.13 forskjellige instrumen-
ter, lasere
ex 90.14 telemetre
ex 90.28 elektriske og elektronis-
ke måleinstrumenter
ex 90.11 mikroskoper
ex 90.17 medisinske instrumen-
ter
ex 90.18 apparater for mekano-
terapi
ex 90.19 ortopediske apparater
ex 90.20 røntgenutstyr
- Kapittel 91: Klokker og armbånds-
ur og deler
av slike
- Kapittel 92: Musikkinstrumenter; lydoppta-
kere og lydgjengivere; bildeog
lydopptakere og -gjengivere for
fjernsyn; deler av og tilbehør til
slike artikler
- Kapittel 94: Møbler og deler av slike; under-
lag, madrasser, støtter for ma-
drasser, puter og lignende
stoppede tekstiler
unntatt:
ex 94.01A flyseter
- Kapittel 95: Artikler og bearbeidinger av ut-
skjærings- eller støpemateriale
- Kapittel 96: Koster, børster, pudderkvaster
og sikter
- Kapittel 98: Forskjellige bearbeidede artikler